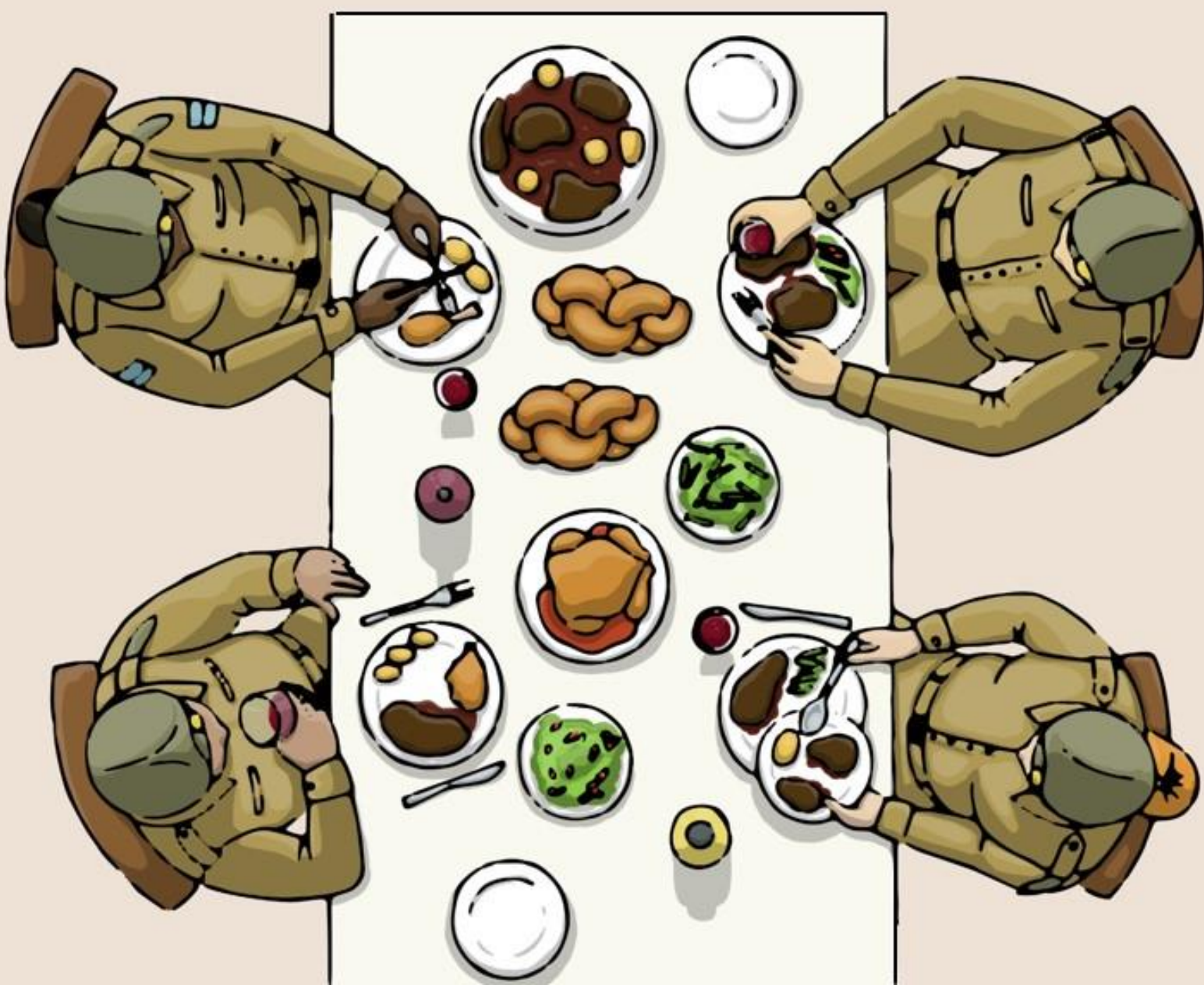

שבת חינוך

שבת. ערכים. ראות

ערכת שבת חינוך בבסיס
לחיילים בחובה

ענף החילות והתמיכה והיהדות
מסדר תורה והוראה

מסודר אברהם 2018 | אב תשע"ח

ערכת שבת – רציונל למפקד/ת

למפקד/ת,

השבת הינה יום בעל משמעות ייחודית במעגל החיים היהודי. לאורך כל ההיסטוריה היהודית הייתה השבת לזמן המאחד של עם ישראל. השבת היא יום מקודש במסורת היהודית, ויש לה ערך חברתי בכך שהיא מאפשרת מנוחה מעמל היום יום.

במדינת ישראל יום השבת הוא יום מנוחה לכל אזרחי המדינה (אם כי לא-יהודים זכאים ליום מנוחה לפי דתם), וזהו אחד הביטויים המובהקים לאופייה היהודי של המדינה. בצה"ל השבת מהווה יום מנוחה והפחתת פעילות מהעשייה היומיומית המשמעותית של כלל המשרתים לצבירת כוחות גופניים ונפשיים כאחד.

השבת מהווה את ציון הזמן המכוון והתדיר בלוח השנה של עם ישראל, היא יום השבתון היהודי. בפעם הראשונה בתנ"ך, מוזכרת השבת בתחילת ספר בראשית כחלק מתיאור בריאת העולם. לפי תיאור זה, העולם נברא בשישה ימים וביום השביעי נח הבורא ממלאכתו ועשה אותו ליום מיוחד. שני עקרונות נאמרו בתורה ביחס לאופי ההתנהגות בשבת. האחד הוא "שמור את יום השבת לקדשו" (דברים ה', י"ב) שמוכן כקריאה להפחתת הפעילות ומנוחה מן העשייה המשמעותית המתקיימת בשאר ימות השבוע. לצד ההתייחסות להיבט המעשי, ישנה גם התייחסות להיבט התודעתי: "זכור את יום השבת לקדשו" (שמות כ, ח). פסוק זה מובן כקריאה להתייחס ליום השבת כיום בעל תוכן מיוחד ביחס לשאר הימים. הפניות המעשית וההתכוונות התודעתית הופכות את השבת ליום של התעלות והתפתחות מעל לשגרת היום יום והשבוע החולף. בכוחה של הפעולה החינוכית בנושא השבת לתרום לחיזוק תחושת השליחות והמחויבות לצה"ל ומדינת ישראל ולהעמיק את הלכידות והרעות ביחידה.

רציונל שבת רעות

בשבת הצבאית יש למשרתים את הפנאי להתבונן פנימה, לפתח את עולמם האישי, ולהעצים את הקשרים החבריים שלהם. השבת הצבאית דורשת מכל חייל ויתורים מסוימים ויוצרת אווירה מלכדת ומשתפת ברמת היחידה והבסיס. הוויתורים מתקיימים בעיקר במרחב הציבורי-משותף, ובכך מאפשרים לכל חייל לנהוג כמנהגו במרחב הפרטי שלו. מטרת פקודת השבת היא "ליישר קו" בין כלל המשרתים, ובכך ליצור סביבה מכבדת ומאחדת. ביטוי נוסף לחשיבות תחושת הליכוד והשייכות יש בקיום סעודת ליל השבת (שישי בערב) באופן חגיגי, ובעריכת קידוש משותף. ברבות מן היחידות שרים המשרתים שירי יחידה, התורמים גם הם ללכידות ולגאוות היחידה. מטרתה של שבת חינוך זו לעסוק בערך הרעות ביחידה, ובהעצמת תחושת האחווה בין החיילים. במהלך השבת, ישזרו הפעילויות השונות הן תוכן חינוכי הקשור לשבת והן פעילויות חברתיות אשר מטרתן להביא להעמקת ההיכרות והאחוה בקרב החיילים. כל זאת במטרה להעצים ולחזק את מחויבות המשרתים לעמוד לצד עמיתיהם בהתמודדות עם אתגרי השירות.

מה בערכה?

- א. הצעה ללו"ז שבת חינוך בסימן "רעות" 4
- ב. מערכים למפקד 5
- מערך מ"כ – "חבר עד הסוף" 6
- מערך מ"מ – "שבת בראבק" 11
- מערך מ"פ – "התמונה הגדולה" 21
- ג. סיורים גיאוגרפיים לקראת שבת – תיאום סיורים מודרכים ע"י יחידות ההסברה
הגיאוגרפיות בימי שישי בבוקר 27
- ד. תיאום שיחה עם לוחם עבר בדגש מורשת צה"ל וערכים –
מפגש עם לוחם עבר שיגיע לביס לשיחה בדגש ערכי צה"ל ומורשת צה"ל 28
- ה. שירון וספר במה לפעילות "מקבלים שבת" –
פעילות מוזיקלית לפני כניסת השבת 34
- ו. הצעה לדבר מפקד לסעודת ערב שבת 46
- ז. הצעה לפעילות 'עונג שבת' 47
- ח. הנחיה לשיחת פרשת השבוע 48
- ט. קטעי קריאה נוספים לשבת 49
- י. "נוהל שבת" – עוגנים בשבת הצבאית 53
- יא. פקודות והוראות צה"ל בשבת 54
- יב. מדיניות שבת לחיילים בחובה 57

הצעה ללו"ז שבת חינוך בסימן "רעות"

זמנים :	שבת קיץ	שבת חורף
יום שישי		
9:00	יחידת מפקד : פתיחת שבת חינוך	
10:00	סיור מודרך (ע"י אחת מיחידות ההסברה הגיאוגרפיות של חיל חינוך) – בתיאום מראש	סיור מודרך (ע"י אחת מיחידות ההסברה הגיאוגרפיות של חיל חינוך) – בתיאום מראש "מקבלים שבת" – קבלת שבת מוזיקלית ב- 10" אצבעות"
13:00	ארוחת צהריים	
14:00	יחידת מפקד	זמן התארגנות לשבת
15:00	"מקבלים שבת" – קבלת שבת מוזיקלית ב- 10" אצבעות"	
16:00	זמן התארגנות לשבת	כניסת השבת, תפילה למעוניינים – רשות
18:00		סעודת שבת
19:00	כניסת השבת, תפילה למעוניינים – רשות	
20:00	סעודת שבת	יחידת מפקד
21:00		פעילות עונג שבת
יום שבת		
8:00	תפילה למעוניינים – רשות	
9:00	ארוחת בוקר	
11:00	יחידת מפקד	
12:00	ארוחת צהריים	
13:00	מנוחה + תפילה למעוניינים – רשות	
16:00	יחידת מפקד	יחידת מפקד
17:00	פעילות עונג שבת	יציאת השבת + תפילה למעוניינים – רשות
19:00	יחידת מפקד	יחידת מפקד
20:00	יציאת השבת + תפילה למעוניינים – רשות	

* דרושה התאמה לזמני השבת המדויקים. תפילות למעוניינים בהתאם לפקודות צה"ל בשבת.

מערכי שיעור בשבת חינוך בסימן הרעות

בערכה זו מאוגדים שלוש פעילויות תוכן מרכזיות המועברות ע"י המפקדים (לפי דרג). בלו"ז שבת המצורף, ישנו סדר למערכים השונים, אך אין משמעות ייחודית לסדר הזה. **לצד זאת, ההנחיה הינה כי מפקד הפלוגה יפתח/יסגור את השבת.**

שלושת המערכים עוסקים בערך **הרעות** ביחידה:

מערך בחובלת המ"כ / מפק"צ – מערך זה עוסק בערך הרעות בקרב הצוות המצומצם (הכיתה/הצוות). מטרתו להעצים את תחושת הרעות בקרב החיילים באמצעות שיחה משותפת, קריאה בטקסט ועיון בערך הרעות ממסמך 'רוח צה"ל'.

מערך בחובלת המ"מ – מטרתו של מערך זה להעמיק את ההיכרות בקרב כלל חיילי המחלקה. במהלך הפעילות, יספרו החיילים אחד לשני על אופי השבת של כל אחד, ישאלו מה משותף ביניהם ומה בערכה של השבת בצבא על בסיס קטע קריאה.

מערך בחובלת למ"פ – מטרתו של מערך המ"פ לעסוק בשבת כהזדמנות לראות את "התמונה הגדולה", ולהעצים במהלכה את ערך הרעות והשליחות. המערך מהווה הצעה לכלי עבור שיחת מ"פ (מצגת 'זום-אאוט'). מערך המ"פ הוא הצעה לדיון ושיחה עם החיילים. המערך הוא במה לכל מ"פ להציג את ה"אני מאמין" הפיקודי-ערכי שלו המתאים ליחידה.

לכל אחד מהמערכים יש זווית שונה ומימד שונה **התורמים לתהליך המעצים את ערך הרעות היחידתית.**

מערך שיעור:
חבר עד הסוף

גורם מעביר: מ"כ

ערכת שבת חינוך בבסיס
לחיילים בחובה

"חבר עד הסוף" – מערך למ"כ

מטרות:

- החניך יסביר את השבת בצה"ל כהזדמנות חינוכית לחיזוק ערך הרעות ביחידה.
- החניך יבין את חשיבותו של ערך הרעות כחלק מהשירות הצבאי.

גורם מעביר: מ"כ / מפק"צ.

משך: 30 דקות.

רציונל:

השבת היא ציון הזמן המכונן והתדיר בלוח השנה של עם ישראל – יום השבתון השבועי. הפניות המעשיות וההתכווננות התודעתית הופכות את השבת ליום של התעלות והתפתחות מעל לשגרת היום יום והשבוע החולף. בעקבות כך, השבת מהווה הזדמנות חינוכית לעסוק בערכים ותכנים חינוכיים שונים. מערך זה עוסק בחיזוק ערך הרעות והלכידות של חיילי היחידה. המערך מיועד למסגרת הכיתה/הצוות והוא מועבר על-ידי המפקד.

מבנה המערך:

- א. פתיחת מפקד – 5 דקות
- ב. קטע קריאה – 5 דקות
- ג. סבב חיילים – 10 דקות
- ד. ערך הרעות – 5 דקות
- ה. סיכום – 5 דקות

מהלך היחידה

פתיחת מפקד – 5 דקות

למפקד – מטרת הפתיחה הינה לקשר את השבת לערך הרעות, יש להדגיש את השבת כזמן לעצירה ולהתבוננות פנימית שמאפשרת להעצים את ערך הרעות בקרב החיילים.

חסבר – השבת אנחנו סוגרים/עושים שבת בבסיס. השבת היא זמן העצירה שלנו בשבוע – למעט משימות מבצעיות, השבת היא זמן מנוחה עבורנו. השבוע עברנו כמה דברים משמעותיים (זוהי הזדמנות לפרוט אילו משימות ביצע הצוות/כיתה השבוע). כולכם התאמצתם השבוע, ואין ספק שהטירונות מהווה אתגר עבור כל אחד ואחד, איפה שהוא נמצא. השבת היא "זמן אחר בצבא" – בשבת יש לנו את הפנאי להתבונן פנימה, לפתח את עולמנו הפנימי ולהעצים את הקשרים בין החברים ליחידה. השבת בצבא, בדומה לשבת בבית, היא עצירה משגרת היום-יום שמאפשרת לנו להתעלות מעל שגרת המשימות ולהכיר אחד את השני יותר טוב. השבת היא "זמן אחר בצבא", והיא אינה עצירה לשם עצירה – עיגון השבת בפקודות הצבא כגוף ממלכתי הוא ביטוי לצבינה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. אחד הערכים המרכזיים הבאים לידי ביטוי בשבת הוא ערך הרעות – בשבת יש לנו זמן לעצור ולהעצים את הקשרים החברתיים ביחידה.

קראו קטע שכתב החייל אלירז פרץ ז"ל:

"צריך לתת הכל. אם אתה אוהב אז אתה אוהב עד הסוף, אם אתה חבר אז אתה חבר עד הסוף, ואם אתה בצבא בקרבי אז אתה שם עד הסוף ונותן שם הכול, גם כשזה בא על חשבונך האישי ועל חשבון יציאה. זה מה שנקרא, במילים גבוהות, מסירות נפש. זה בא לומר שאתה נותן מהגוף שלך, מהכוח שלך, מהכסף שלך ומהלב שלך למען מישהו או משהו אחר שהוא לא אתה. והמיוחד ביותר זה שאתה לא עושה את זה מדי פעם, אלא כל הזמן, מדי יום ביומו, דקה ודקה"

אלירז פרץ

קטע קריאה – 5 דקות

אמפקד – הקטע המצורף הוא חלק ממכתב שכתב אלירז פרץ ז"ל לאחד מחבריו. בספר 'שירת מרים', שכתבה הסופרת סמדר שיר על מרים פרץ, מצינת היא בשמה של מרים כי לאחר נפילת אלירז, מקבל הקטע משמעות מיוחדת, כמעט נבואית. אבל אנחנו חייבים לזכור שאת המשפטים האלה כתב אלירז בחייו, בעודו לוקש מדים. את המשפטים האלה הוא כתב כאשר חלם לסיים את השירות על הצד הטוב ביותר. הציטוט המצורף, מהווה עבורנו עדות לרוח השליחות והרצון שליוותה את אלירז במהלך שירותו הצבאי – ושצריכה ללוות אף אותנו כחיילים במהלך שירותנו.

אלירז פרץ – בן מרים ואליעזר. אלירז אליהו נולד באופירה (שרם א-שיך) ביום ח' באב תשל"ח (11.8.1978). ילד שני להוריו, אח של אוריאל, הדס, אביחי, אליאסף ובת-אל. ביום 17.3.1998 התגייס אלירז לצה"ל. הוא שירת כלוחם בחטיבת גולני. במהלך שירותו של אלירז, אוריאל אחיו הבכור, קצין בגולני, נפל בקרב בלבנון ביום ז' בכסלו תשנ"ט (25.11.1998). אחרי שירות כלוחם אלירז עבר קורס קצינים, ובתום שירות החובה המשיך לשירות קבע כקצין בחטיבת גולני. אלירז נשא לאישה את שלומית. בני הזוג גרו בעלי שבשומרון עם ילדיהם: אור שנולד ב-2004, הלל-מרים ילידת 2006, שיר ילידת 2008 וגילי-בת עמי שנולדה בשנת 2009. רב-סרן אלירז נפל בקרב ברצועת עזה ביום י"א בניסן תש"ע (26.3.2010). איתו נהרג בקרב סמל ראשון אילן סביאטקובסקי. אלירז היה בן שלושים ושתיים בנפלו. הוא הובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בהר הרצל, ירושלים. הותיר אישה, בן ושלוש בנות, אם, שתי אחיות ושני אחים. (מובא מתוך: "יזכור" – אתר ההנצחה לחללי מערכות ישראל).

הסבר – אלירז פרץ שירת בסיירת גולני, ונהרג בפעילות מבצעית בעזה (2010). הקטע המצורף מוסר לנו עדות על הערכים שהובילו אותו במהלך השירות. צריך לזכור, שהקטעים הללו נכתבו בעודו בחיים – בשאיפה להמשיך להנחיל את הערכים הללו בחייו ובחי חייליו בכלל, ובשירותם בפרט.

שאל –

- מה זה להיות חבר עד הסוף?
- אלירז אומר כי: "המיוחד ביותר זה שאתה לא עושה את זה מדי פעם, אלא כל הזמן, מדי יום ביומו, דקה ודקה" – איך זה בא לידי ביטוי בצוות/כיתה שלנו?

סבב חיילים – 10 דקות

למפקד – זוהי הזדמנות עבורך לערוך סיכום שבוע קצר עם החיילים, לתת מילה טובה לחיילים שהשקיעו הרבה, ולדבר על האווירה בצוות. מטרתן של חלק מהצוותים סבב קצר בין החיילים, בו הם מפרגנים לחבר מהצוות/כיתה, כדי להעלות לתודעה את ערך הרעות בין החיילים. כדי לפתוח את השיחה, תוכל לפרגן בעצמך לחייל מסוים בצוות שהשקיע יותר במהלך המשימות השבועיות.

חסבר – אלירז פרץ מדבר על להיות 'חבר עד הסוף'. ההכשרה מזמנת לכל אחד מאתנו כפרט, ולקבוצה ככלל, קשיים ואתגרים רבים. אני רוצה שנעשה סבב בו כל אחד אומר מילה טובה לחבר אחר מהצוות (**למפקד** – כאן המקום שלך כמפקד לציין לחיוב אחד מהחיילים בצוות).

(אופציה – ניתן לפזר משפטים על הרצפה, ושכל חייל יבחר בתורו משפט מסוים, ראה בנספח א')

- אני רוצה לומר תודה ל...
- אנחנו כצוות צריכים להשתפר ב...
- היה לי קשה כש...
- עזר לי מאוד ש...
- הצוות/הכיתה שלנו...

ערך הרעות – 5 דקות:

בקש מהחיילים להוציא את מסמך 'רוח צה"לי' שנמצא בפק"ל שלהם. **בקש** מאחד החיילים לקרוא את ערך הרעות:

רעות - החייל יפעל מתוך אחווה ומסירות לחבריו לשירות, ויחלץ תמיד לעזרתם כשהם זקוקים לו או תלויים בו, חרף כל סכנה וקושי, עד כדי חירוף הנפש.

שאל –

- מה ערך הרעות דורש מאתנו כצוות וכיחידים?
- איפה אתם חושבים שאנחנו כצוות מול ערך הרעות?
- איפה אנחנו יכולים להשתפר?

סיכום – 5 דקות

חסבר – בתחילת השיעור קראנו קטע שכתב אלירז פרץ ז"ל. הערכים עליהם מדבר אלירז, אינם רק הערכים שלו – במעשיו ובשירותו הוא היווה דוגמה למימושו של ערך הרעות, שהוא אחד מערכי רוח צה"ל המרכזיים.

השבת היא זמן עבורנו להיות אחד עם השני, שלא כחלק מהמשימות השוטפות. תנצלו את הזמן גם לנוח, וגם להכיר אחד את השני יותר טוב. הכח של הצוות / כיתה שלנו בא לידי ביטוי ביכולת שלנו לגלות ערבות-הדדית ורעות אחד כלפי השני. השבת היא ההזדמנות עבורנו לעצור ולשאול עד כמה פעלנו ביחד כצוות, ואיפה אנחנו יכולים להשתפר. אם לאחד קשה בצוות – כולם צריכים לעזור לו. אנחנו לא פועלים לבד, אלא כצוות. "אם אנחנו חברים – אז אנחנו חברים עד הסוף", ככה אומר אלירז פרץ וככה גם מלמד אותנו ערך הרעות.

כל הכבוד על ההשקעה השבוע – בשבת זו יש לנו זמן לנוח, לדבר, לצחוק וללמוד אחד עם השני ולהתכוון לשבוע הבא.

נספח א' – משפטים לפעילות

אני רוצה לומר תודה ל...
אנחנו כצוות צריכים להשתפר ב...
היה לי קשה כש...
עזר לי מאוד ש...
הצוות/הכיתה שלנו...

מערך שיעור:
שבת בראבק
גורם מעביר: מ"מ

ערכת שבת חינוך בבסיס
לחיילים בחובה

"שבת בראב"ק" – מערך למ"מ

מטרות:

- החניך יסביר את חשיבותו של ערך הרעות במסגרת הצה"לית.
- החניך יכיר את השבת הצבאית וחשיבותה לחייל וליחידה.
- החניך יקשר בין ערך הרעות לבין השבת.

גורם מעביר: מ"מ.

משך: 40 דקות.

רציונל:

השבת היא ציון הזמן המכונן והתדיר בלוח השנה של עם ישראל – היא יום השבתון היהודי. הפניות המעשיות וההתכווננות התודעתית הופכות את השבת ליום של התעלות והתפתחות מעל לשגרת היום-יום והשבוע החולף. בעקבות כך, השבת מהווה הזדמנות חינוכית לעסוק בערכים ותכנים חינוכיים שונים. מערך זה עוסק בחיזוק ערך הרעות והלכידות של חיילי היחידה. מערך זה הינו חלק מרצף מערכים העוסקים בשבת. בנוסף למערך זה, עוסק מערך השיעור של מפקד הכיתה בערך הרעות בצוות/כיתה ברמה הבסיסית. מטרתו של מערך זה לעסוק בקישור שבין השבת לערך הרעות. יצוין כי סדר השיעורים אינו משנה.

מבנה המערך:

- פתיחת מפקד – 5 דקות
- סבב השבת שלי – 15 דקות
- השבת בצבא – 15 דקות
- סיכום – 5 דקות

פתיחה – 5 דקות

אמפיקד – מטרת פתיחת היחידה היא לקשר את ערך הרעות לערכים העליונים מתוך השבת – העיסוק בערך הרעות דווקא בשבת איננו מקרי, והוא נובע מהערכים הבאים לידי ביטוי בשבת עצמה.

חסבר – עברנו שבוע רווי במשימות שונות, והתקדמנו בהכשרה. כעת, אנחנו משנים פאזה לקראת שבת. השבת מהווה עבורנו הזדמנות לעצור, ובזמן שאנחנו נחים – להיזכר גם על מה ולמה אנחנו עושים את כל מה שאנחנו עושים. השבת, אנחנו רוצים להתמקד בערך הרעות. ביחידה אותה עברתם עם המ"כים, דיברתם/תדברו על ערך הרעות בכיתה שלכם, אנחנו ביחידה הזו נעסוק בשבת עצמה.

עבור כל אחד מאתנו, השבת היא משהו שונה – אבל בשבת ישנו גרעין משותף לכולם. הפעילות הקרובה היא פעילות משותפת לכלל המחלקה – זוהי הזדמנות שלכם לדבר ולהכיר חברים מהמחלקה שעד עכשיו לא יצא לכם להכיר.

סבב השבת שלי – 15 דקות

פזר תמונות על הרצפה (תמונות מצורפות בנספח א') ותן לחיילים כמה דקות לשתף בזוגות:

- כל אחד מסתובב בין התמונות ובוחר תמונה שמייצגת רגע מסוים מהשבת שלו. כל זוג מתיישב ביחד ומספר אחד לשני על התמונה שהוא בחר (ואת הסיפור הנלווה לה).
- כל זוג חושב על מכנה משותף בין שני הסיפורים (ערך וכו').

למפקד – כל חמש דקות מחליפים זוגות, לעשות 2-3 סבבים, כדי שיצליחו לפגוש אנשים שונים.
באפשרותך לנצל שיעור זה כדי לחלק את הצוות לזוגות שפחות מכירים, או לחבר בין אנשים שונים. לחלופין – תן להם להסתיר באופן עצמאי. בנוסף, מטרת השאלות לאפשר זמן לחיילים לחלוק אחד עם השני את הסיפורים של השבת שלהם, ושכל זוג ימצא מכנה משותף בין שני הסיפורים.

כנס את כלל החיילים במליאה, ובקש מכמה זוגות לשתף בסיפורים שלהם. שאל –

- יש זוג שרוצה לשתף בסיפורי השבת שלו?
- מה המכנה המשותף שמצאתם?

למפקד – השירות בצה"ל מזמן לחייליו מפגש בין אוכלוסיות שונות בחברה הישראלית, המובחנות אחת מהשנייה במאפיינים שונים. דבר טבעי הוא כי עבור חיילים שונים, תפיסת השבת וחלוייתה יהיו שונות.
אפשר לחיילים להתבטא בצורה חופשית, אך באופן מכבד. אין מקום לשפוט תשובה של חייל. מטרתה של פעילות זו להצביע על המכנה המשותף שבין החלוציות השונות.

השבת בצבא – 15 דקות

חסבר – פקודות השבת בצה"ל יוצרות אווירה מכבדת ומאפשרת לכלל המשרתים בצבא. בהוראת פיקוד עליון (הפ"ע 7.0101) ופקודות המטכ"ל (פ.מ 34.0201) הוגדר כי:

1. שבתות, מועדים וחגי מדינה רשמיים שייקבעו ע"י הכנסת הם ימי מנוחה מלאה בצה"ל, לכל הדרגות, במתקניו ובמוסדותיו.
 3. בימים הנ"ל יופסקו כל העבודות בצה"ל, פרט לעבודות חיוניות ביותר לביטחון המדינה, הצבא ומתקניו.
- בכל יחידות צה"ל ובמתקניו בהם מתקיימות ארוחות סדירות ייערכו בליל שבת סעודות חגיגיות לכל חיילי היחידה, לפי מסורת ישראל...".

למפקד – השבת הצבאית יוצרת אווירה מלכדת ומשתפת ברמת היחידה והבסיס ולכן דורשת מכל חייל ויתורים מסוימים.
הזויתורים מתקיימים בעיקר במרחב הציבורי-משותף, ובכך מאפשרים לכל חייל לנהוג כמנהגו במרחב הפרטי שלו. מטרת פקודת השבת היא ליצור סביבה מאחדת ומכבדת באמצעות "ישור קו" בין כלל המשרתים. ביטוי נוסף לחשיבות תחושת הליכוד והשייכות יש בקיום סעודת ליל השבת (שישי בערב) באופן חגיגי, ובעריכת קידוש משותף. ברבות מן היחידות שרים המשרתים שירי יחידה, התורמים גם הם ללכידות ולגאווה היחידה.

שאל –

- כיצד צה"ל מגדיר את זמן השבת?
- מהם הפעילויות שהצבא מחייב לעשות בשבת? על איזה פעילויות הוא מוותר?

לאחר איסוף התשובות, סכם :

"השירות בצה"ל מזמן מפגש לחייליו בין אוכלוסיות שונות בחברה הישראלית (המובחנות אחת מהשנייה במאפייני מגדר, דתות, מוצא ועדות). על צה"ל לאפשר שירות שוויוני, משמעותי ומכבד לכל חייליו באשר הם, תוך הקפדה על המפגש הבין תרבותי, המתקיים ביחידות השונות, מפגש אשר טומן בחובו פוטנציאל לצמיחה, להעשרה הדדית ולתחושת שותפות." (מתוך יעוד ויחוד) בצבא משרתים יהודים חילוניים, יהודים דתיים, יהודים מסורתיים וכאלה שאינם יהודים על פי דתם שבחרו לקשור גורלם עם מדינת ישראל. הצבא הגדיר בפקודותיו את צביונה של השבת הצבאית, ובכך יצר מרחב מכבד, מאחד ומלכד לכלל המשרתים.

שאל –

- האם יש לכם דוגמא לויתור שעשיתם עד כה בשירות הצבאי? מדוע נהגתם כך?
- כיצד לדעתכם ההתנהגות הזו תורמת לאווירה המגובשת והמאוחדת של היחידה?
- לשם מה הצבא מתערב וקובע מה יהיה האקלים ביחידה בשבת?

לאחר איסוף התשובות של המשתתפים-

פור על הרצפה את המילים. בקש מהחיילים לחשוב על דילמה / סיטואציה שהתרחשה באחת השבתות וקשורה למילה הזו. בחר במילה או שתיים מהמילים הבאות :

שבת" ביחידה	ארוחה "סעודת ליל	מוזיקה	כיתת כוננות	רעש
-------------	------------------	--------	-------------	-----

ערוך דיון בשאלות הבאות-

1. איזה דילמות יכולות לעלות בשבת הצבאית שקשורות למילה הזו?
2. כיצד ניתן להתמודד עם סיטואציה כזו? כיצד התמודדתם איתה בעבר?
3. מה עזר לכם להתמודד עם האתגר?

למפקד- החיילים הן במה לשיח על נושאים שעולים במהלך השבת הצבאית ויכולים לסייע בחידוד מקומו של ערך הרעות בקרב המשרתים השונים (לדוגמא: ארוחה "סעודה חגיגית" ביחידה - חיילים שלא רוצים לקיים את הקידוש/אינם בעלי זיקה ליהדות, מוזיקה בשבת - חיילים שלא רוצים לשמוע בשבת מוזיקה בחדר שלהם/ חיילי שמנוחת השבת שלהם היא לשמוע מוזיקה בחדר המשותף וכו')

סכס:

בשל היותה של מדינת ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית, הגופים הממלכתיים שלה, וצה"ל בכלל זה, שומרים על צביון יהודי, ומכאן היחס המיוחד לשבת בצבא. עם זאת, הצבא אינו כופה על הפרטים שבו לשמור שבת לפי ההלכה, ובכך הוא ממעט את הפגיעה בחירות הפרט. בצה"ל משרתים אנשים בעלי רקע ואופי שונה, בעלי זיקות שונות ליהדות, דתיים, חילוניים, לא יהודים, מסורתיים. השבת יוצרת מרחב משותף שמעצים את הרעות בקרב המשרתים. ההבחנה בין הנעשה במרחב המשותף ובמשימות צבאיות לבין הנעשה ברשות הפרט יוצרת איזון בין צרכי המשרתים השונים ותורמת ללכידות ביחידה, במוכוונות אל המשימה המשותפת לכולם.

סיכום – 5 דקות

קראו:

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת שַׁבְתוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שַׁבָּת הִיא לֵה' בְּכָל מוֹשְׁבֵיכֶם" (ויקרא, כ"ג ג').

"שבת שבתון" מדגישה התורה. שב, תשובות, תנוח. בלי לחץ, בלי כאב ראש, פשוט לנוח.

בלי להתכוון המוח שלי שולח אותי לשבתות בצבא – שבתות שסוגרים... בשבת בצבא אני נח. שובת ברבאק. כלום לא קורה, אין לו"ז, אין משימות, יש רק ארוחות גדולות עם כומתות על הראשים. בשבת בצבא אני מדבר עם חברי לאוהל, אני משחק שש-בש, אני ישן, וישן עוד קצת, ועוד. את שש השעות של כל לילה מחליפות שש עשרה שעות שינה בשבת. את השבת הראשונה שחטפתי... וסגרתי עם עוד שני חברים לא אשכח לעולם, פשוט כי זו היתה השבת הראשונה שנחתי בה באמת מאז שהתגייסתי, השבת הראשונה שקיימתי כמו שצריך.

שבת בצבא היא זמן חסד לכולם, גם לחילונים וגם לדתיים. זמן לגיטרה, לפלאפון, לקרוא, לישון, לנוח. יש בשבת בצבא משהו שונה ומבודד, משהו קדוש. כמו שמקדישים מקום על ידי הבדלה והקצאת מקום מיוחד (חדר מ"פ, נניח), כך מקדישים זמן – מוציאים אותו מאורח החיים הצבאי והבנאלי ומייחדים אותו. אנחנו למשל, חיים את זה בכל רגע: ימות השבוע שלנו כפופים לשבת – ראשון (היום הראשון שאחרי שבת), שני (אחרי שבת) וכו'. הכל ביחס אליה, הכל כפוף לה, היא משהו אחר.

השבת, אם כן, הופכת לשבירת שגרה במטריקס של הזמן והלו"ז הצבאי. אין עבודה, אין משימות, אין מעמדות, כי כולם נחים; אני, העבד והחמור, המפקד, המ"פ והסמח"ט, נחים בדיוק באותה מידה. ההיררכיה הסוציאלית נשברה, וכך נוצרה קדושת השבת. נראה לי שבשבת שסוגרים בצבא יש משהו מהשבת האמתית...

דווקא בשבתות שיוצאים בהן הביתה, יש לחץ 'לא-שבתי'. יש בזה משהו מנחם. כשאני סוגר שבת אני מקיים את מצוות השבת המקורית: "שבת שבתון... כל מלאכה לא תעשו".

מתוך: חפ"ש: מחשבות צבאיות ומחוייכות על פרשיות השבוע והמועדים, עמ' 84-85

אינר אגמון – סופר וקולנוען ישראלי. שרת בצה"ל כקצין בגדוד גרניט של חטיבת הנח"ל. ב-2009, במהלך שירותו הצבאי, הוציא לאור בהוצאת ראובן מס את ספרו הראשון – "חפ"ש: מחשבות צבאיות ומחוייכות על פרשיות השבוע והמועדים" הספר מבוסס על שיעורים בפרשת השבוע שאגמון העביר לחייליו כמפקד כיתה.

הרחבה למפקד על הטקסט:

יאיר אגמון, מדבר על הייחודיות שבשבת. אחד הדברים המעניינים שהוא אומר שדווקא בשבתות שבהם הוא היה חוזר הביתה, הוא היה מרגיש לחץ 'לא שבת'. כולנו מכירים את זה – מנסים להספיק כמה שיותר בסופ"ש שבבית, ולא באמת נחים. השבת שאנחנו סוגרים פה ביחד – היא הזדמנות אמיתית עבורנו לנוח, לשבות ולהכיר אחד את השני יותר טוב.

סיכום:

ערך הרעות, הוא אחד הערכים שמובילים אותנו בשירות הצבאי. במהלך ההכשרה, ישנם קשיים שונים – כיחידים וכקבוצה. חשוב לזכור, כי אנחנו בצבא לא פועלים לבד – הצלחתנו הכללית תלויה בהצלחה של כל אחד ואחד. גם אם לנו קל, יש לצדנו חבר שצריך לעזור לו. אנחנו נמדדים גם בלכידותינו וביכולתנו להושיט יד לאחר.

נספח א' – תמונות

מערך שיעור:
התמונה הגדולה

גורם מעביר: מ"פ

ערכת שבת חינוך בבסיס
לחיילים בחובה

"התמונה הגדולה" – הצעה למערך שיחת מ"פ

רציונל:

שיחת המ"פ הינה חלק מרכזי בשבת החינוך. השיחה עוסקת בשבת כהזדמנות לעצירה והתבוננות על הזמן שעבר, ונשיאת מבט אל השבוע הבא. הירידה בעומס פעילויות השגרה מפנה זמן בו ניתן להדגיש את ההיבטים הערכיים של העשיה היומיומית, וללכד את המשרתים ביחידה סביב החזון הערכי שתומך את המשימות היחידתיות.

מדי יום ישישי האדם והחברה נקראים לבחון את דרכם. בפעולה החינוכית בשבת יש להדגיש כיצד אנו יכולים להשתפר בתרומתנו להצלחת היחידה והעמידה במשימות האישיות והיחידתיות, ולכוון את המשרתים לשקול כיצד יוכלו לשפר את תפקודם הצבאי בהמשך.

למפקד –

מטרת השיחה הינה לדבר על השבת כזמן שמאפשר לנו לראות את התמונה הרחבה של השבוע, של משימתינו היומיומית ושל שליחותנו הצבאית כולל.

השיחה מורכבת ממגזת המציגה תמונת, כאשר כל שקופית מתרחקת ומראה את התמונה הגדולה. מטרת ה'זום-אאוט' להראות את תפקידו ומשמעותו של קושי בתוך המסגרת הרחבה של העשייה הצבאית.

המגזת פועלת בשתי רמות שונות: ברמה הראשונה, המגזת מראה כיצד משתלב הקושי הפרטי במשימה הרחבה יותר; ברמה הגבוהה יותר – מטרתה להראות שהשבוע הוא הזמן שלנו בשבוע לעשות את ה'זום אאוט' כדי לראות את התמונה הגדולה, ולהפיק ממנה ערכים לקראת המשימות העתידיות שלנו. את המגזת תלווה באווירה הפיקודית שלך המוצעת להלן:

שקופית א'

בתמונה: חייל במאמץ, איננו יודעים מדוע. במהלך ימות השבוע, בתוך השגרה היומיומית של המשימות הצבאיות, קשה לנו לראות מעבר למשימות הבודדות אותן אנו עושים. בכל זמן, ישנה משימה שונה ועלינו למלא את תפקידנו. לעתים, מצב זה מקשה עלינו לראות את התמונה הגדולה יותר. למפקד – זוהי הזדמנות לתת דוגמא ממשימות ספציפיות מן הזמן האחרון בהכשרה.

שקופית ב'

בתמונה: חייל במאמץ בגלל המשימה הקשה שלו. הוא באמצע מסע ארוך, סוחב דברים כבדים בעליה.

ביום-יום הצבאי, אנחנו הרבה פעמים שקועים בעצמנו ובמשימה הספציפית אותה עלינו לעשות. מטבע הדברים, אנחנו על פי רוב חשים את הקושי הספציפי שלנו באותה משימה ספציפית – מטווח, אימון, ניווט וכו'. ימי השבוע, מקשים עלינו פעמים רבות להשקיף במבט כולל על כלל העשייה שלנו כאנשים.

שקופית ג'

בתמונה: החייל עוזר לחברו להמשיך במסע.

חשוב לזכור, כי הקושי אותו אנו חווים איננו אישי. בצבא, אנחנו חלק מקבוצה רחבה יותר של משרתים.

כולנו ביחד, כקבוצה, נרתמים לעשיית המשימות וביחד אנחנו ממלאים את חובתנו בשמירת ביטחונה של מדינת ישראל. הקושי הספציפי שלנו, הוא חלק מעשייה יותר רחבה – אליו שותפים חברינו לצוות, למחלקה, לפלוגה ולכלל צה"ל.

כך גם ימות השבוע – הם אינם נמשכים ללא עצירה, אלא העצירה היא חלק מהותי מהם –

לא רק בשביל לנוח, אלא בשביל לאפשר לאדם לראות מעבר למה שהוא רואה ביום-יום הרגיל שלו.

שקופית ד'

בתמונה : החייל הוא חלק מקבוצה גדולה יותר.

אחד היתרונות של השבת, הוא האפשרות לעשות עצירה במהלך שטף המשימות השבועי. ביום-יום אנחנו לעצמנו, אבל בשבת – זה הזמן שלנו לעצור ולראות מה השגנו השבוע. יש לנו פתאום זמן אחד לשני, ואנחנו נזכרים שאת המשימות שלנו אנחנו לא עושים לבד – אלא ביחד.

שקופית ה'

בתמונה : החייל הוא חלק מקבוצה גדולה יותר עם משימה בעלת ערך.

השבת, זה הזמן שלנו לראות לאן אנחנו פוסעים. לזכור שאת הדרך אנחנו עושים ביחד. ימות השבוע שלנו כפופים לשבת – אנו סופרים את יום ראשון כראשון (היום הראשון שאחרי שבת), שני (אחרי שבת) וכו'. הכל ביחס אליה, הכל כפוף לה, היא משהו אחר. כך גם כל משימה ספציפית שאנחנו עושים בימות השבוע, אינה עומדת לעצמה.

אלא מקבלת את המהות שלה מהמטרה הגדולה יותר. ככה גם כל חייל פרטי לא עומד לעצמו – אלא הוא חלק ממכלול רחב יותר של פלוגה – גדוד – חטיבה – צבא ומדינה.

בהמשך השבת למדתם/תלמדו ביחד עם המ"כים/מפק"צים את ערך הרעות. בצבא אנחנו צועדים קדימה, לא רק כפרטים אלא כקבוצה. הצלחתנו נמדדת בהצלחתנו כפלוגה, ואין הצלחה בלי שתהיה רעות ואחוזה בין כלל הלוחמים השונים.

שקופית ו'

בתמונה: החיילים הולכים בתוך שטח גדול ורחב.

כמו שיש לנו מקומות שונים במרחב – המדבר שונה מהחורש, והעיר שונה מהכפר. לכל מקום יש מהות ואיכות משלו. כך גם לשבת יש איכות ומהות משלה – השבת מאפשרת לנו להתעלות מעל הקשיים של היום-יום, לנוח, להביט קדימה ולשאול – איך פעלנו השבוע? מה

יכולנו לעשות יותר טוב? עד כמה אני נותן מעצמי? כמה אני מעניק לחברים שלי בצוות?

שקופית ז'

את הצורך ברעות בין הלוחמים, הדגיש הרמטכ"ל וראש ממשלת-ישראל יצחק רבין. בנאום שנאם באוני' העברית בהר הצופים לאחר מלחמת ששת הימים:

"המלחמה היא עניין קשה ואכזרי בעיקרו, מלווה בהרבה דם ודמעות, אך דווקא במלחמה הזאת שעברת עלינו, באו לידי ביטוי גילויים מופלאים ונדירים של אומץ לב וגבורה, בצדם של גילויים אנושיים של אחווה ורעות ואפילו שאר רוח. מי שלא ראה אנשי צוותו של טנק, הממשיכים בתקיפה ובהסתערות כאשר מפקדם הרוג ורכבם פגוע קשה, חבלנים שסיכנו חייהם למלט חברים הפצוע בשדה מוקשים; מי שלא ראה את הדאגה ותזוית המאמץ שמגלה חיל האוויר כולו כדי לחלץ טייס שצנח בשטח האויב- אינו יודע מהי מסירות של חבר לחבר..."

"המלחמה היא עניין קשה ואכזרי בעיקרו, מלווה בהרבה דם ודמעות, אך דווקא במלחמה הזאת שעברת עלינו, באו לידי ביטוי גילויים מופלאים ונדירים של אומץ לב וגבורה, בצדם של גילויים אנושיים של אחווה ורעות ואפילו שאר רוח. מי שלא ראה אנשי צוותו של טנק,

הממשיכים בתקיפה ובהסתערות כאשר מפקדם הרוג ורכבם פגוע קשה, חבלנים שסיכנו חייהם למלט חברים הפצוע בשדה מוקשים; מי שלא ראה את הדאגה ותזוית המאמץ שמגלה חיל האוויר כולו כדי לחלץ טייס שצנח בשטח האויב- אינו יודע מהי מסירות של חבר לחבר..."

אין צבא בלי רעות, ואין צבא בלי אחוות לוחמים. הללו באים לידי ביטוי במלחמה, אך הם אינם מתחילים שם: הרעות מתחילה כבר בדאגה לחבר בשמירה שמפספס ארוחת ערב. הרעות מתחילה בעזרה שלנו לחבר במסע. הרעות היא נמצאת בכל אחת ואחת מהמשימות הצבאיות שלנו.

שקופית ח'

השבת – אנחנו סוגרים ועושים שבת חינוך ביחד. השבת נועדה בשבילנו כדי שנעצור ונזכור – בשביל מה אנחנו כאן? מה החשיבות של העשייה שלנו? השבת משמשת עבורנו זמן לעצור, וזה הזדמנות לראות את התמונה בפרספקטיבה הרחבה – לראות שאנחנו חלק מצוות, קבוצה גדולה יותר – שיש לה שליחות משמעותית. ואת השליחות הזו לא נוכל לעשות בלי שנדע לעשות זאת ביחד – ברעות ואחוה.

סיורים גיאוגרפיים לקראת שבת

- ❖ תיאום סיורים "לקראת שבת" בהדרכת יחידות ההסברה הגיאוגרפיות המיועדים לחיילים בחובה יעשה ישירות מול יחידות ההסברה הגיאוגרפיות.
- ❖ הסיורים מתקיימים בימי שישי בבוקר.
- ❖ כלל הסיורים הם בין שעה וחצי לשלוש שעות.
- ❖ סיום עד השעה 11:00 לכל המאוחר ביום שישי.

תיאום הסיורים מול יחידות ההסברה

יחה"ס נגב

אלור הדרום

- סיורי "הנגב מקבל את השבת":
- מצפה רמון
 - עין עבדת וקבר דוד בן גוריון
 - ירוחם
 - מצפה רביבים
 - לשלוח למייל האזרחי
 - טופס הזמנת בודדת
- לתיאום:

08-6444216

יחה"ס תצפית

אלור הצפון

- רמת הגולן, הגלילי המערבי והמזרחי, כנרת
- "צפת מקבלת את השבת"
 - "טבריה מקבלת את השבת"
 - מוזיאון הרעות - מצודת כ"ח

לתיאום:

04-6255921

יחה"ס ירושלים

אלור ירושלים

- סיורי "ירושלים מקבלת את השבת":
- העיר העתיקה
 - מחנה יהודה ונחלאות
 - משכנות שאננים
 - ורחביה

לתיאום:

076-8600164/5

תיאום שיחה עם לוחם עבר

שם המרצה	טלפון	מלחמות/מבצעים	תפקידים ויחידות	רקע על המרצה	אזור הרצאה	הערות (הסעות, דרישות להרצאה..)	אוכלוסיית יעד
אלוף עמוס חורב	052-2475203	מלחמת העצמאות, מבצע קדש, מלחמת ששת הימים, מלחמת ההתשה ומלחמת יום הכיפורים	לוחם בפלמ"ח, עוזרו של יצחק רבין בחטיבת הראל, קצין מבצעים של חטיבת הדרום, ראש מחלקת אמצעי הלחימה במטכ"ל, סמג"ד חטיבת הראל, קצין חימוש ראשי, ראש אגף אפסנאות במטכ"ל, עוזר סגן הרמטכ"ל ביום הכיפורים	מגיל 14 חבר בארגון ההגנה, מראשוני המתגייסים לפלמ"ח עם הקמתו. השתתף כקצין בשחרור מחנה המעצר בעתלית. במלחמת העצמאות שירת בחטיבת הראל תחת פיקודו של יצחק רבין, פיקד על שיירת חולדה, השתתף בקרבות רבים כמו מבצע נחשון, קרבות בדרך בורמה, לטרון ועוד. מונה לעוזרו של רבין. בשנת 1949 מונה לתפקיד קצין המבצעים של חזית הדרום, שהפכה לפיקוד דרום. הקים את מחלקת אמצעי הלחימה במטכ"ל ועמד בראשה. בהמשך מונה לקצין חימוש ראשי, לאחר פרישה מצה"ל וחזרה לשירות התמנה לראש אגף אפסנאות במטכ"ל. במהלך מלחמת יום הכיפורים שימש כעוזר מיוחד של סגן הרמטכ"ל. לאחר פרישתו מצה"ל שימש כנשיא הטכניון בחיפה, ויו"ר רפא"ל.	בכל הארץ	צריך הסעה	כלל צה"ל
תא"ל משה בר טוב	054-5403977 / 03-5403977	ששת הימים ויום הכיפורים	טייס במלחמת ששת הימים היה סרן ובמלחמת יום הכיפורים היה סגן אלוף-והיה בטיסת	היה טייס. מרצה על מלחמות, ניהל פרויקט- בניית שלושת הבסיסים החדשים בנגב.	בכל הארץ	צריך הסעה	כלל צה"ל
סמ"ר יצחק רז	054-5765334	יום הכיפורים, לבנון הראשונה והשתתף	חובש בגדוד בחטיבת הצנחנים	המרצה מספר את סיפורו האישי כחובש בגדוד בחטיבת הצנחנים שיצא לסיוור עם מחלקה בבוקר ה- 10.10.1973 ונתקלו במארב גדודי של הקומנדו הסורי בואדי	בכל הארץ	צריך הסעה	לוחמים ותומכי לחימה

			סודר. במהלך הקרב רב הכח נפגע או נהרג. המרצה חילץ וטיפל בפצועים תוך חירוף נפש בקור רוח ואומץ לב ועל כך הוענק לו עיטור העוז		בפעילות מעבר לגבולות		
יחידות קרביות: דגש על חיל אוויר, חיל רגלים, יחידות שדה וקורסי מפקדים	צריך הסעה	בכל הארץ	ד"ר להיסטוריה, המעביר עדות אישית כמ"פ סיור בחטיבה מקרבות בגזרות התעלה ביום הכיפורים, כתב ספר על חוויותיו במלחמה. יכול להעביר הרצאה על מלחמות ישראל בדגש על מלחמת יום הכיפורים, או להעביר סדנא בנושא אחראיות ופיקוד. יכול להביא קטעים על דילמות של: לוחמים מול אויב, ולהביא כמה מחבריו (גם לוחמי עבר) לשיח זה.	מ"פ סיור בחטיבה ביוה"כ	יום הכיפור, ההתשה	052-8834230 / 02-6789946	רס"ן מנחם בן שלום
כולם אך עדיפות לקורסים פיקודיים	החזרי נסיעות או הסעה	בכל הארץ	חבר הנהלה של גבעת התחמושת וחבר המועצה הציבורית להנצחת החייל, קצין מילואים בצנחנים (מגלן), בנו של סרן רמי ולד שנפל בגבעת התחמושת. הרצאתו עוסקת במורשת גבעת התחמושת אז והיום, בהרצאה רואים סרטון אשר נותן רקע על הגבעה וולד עם ניסיונו העשיר בלחימה בעזה כלוחם בלבנון הראשונה וקצין באינתיפאדה הראשונה נותן קפיצות והשוואות ללחימה אז והיום. בכל הרצאה נדרש ברקו.	מגלן	מלחמת לבנון הראשונה והאינתיפאדה הראשונה	050-6855994	סגן אלון ולד
מביא מחשב, דרוש ברקו + רמקולים. הסעה דרושה למקומות מרוחקים. יכול לתת הרצאה כמעט בכל נושא, מנהיגות, התמודדות בשעת לחץ בלחימה, סיפור אישי ממלחמת יום הכיפורים ועוד.	מרכז-הגעה עצמית. צפון/דרום-הסעה	מרכז-הגעה עצמית. צפון/דרום-הסעה	במהלך מלחמת ששת הימים ומלחמת ההתשה לחם בחזית המצרית בחיל התותחנים. ושימש מדריך בקורס קציני תותחנים. במלחמת יום הכיפורים היה סגן מפקד גדוד אשר היה פרוס ברמת הגולן. לאחר המלחמה מונה ב1980 למפקד התותחנים של פיקוד צפון והחזיק בתפקיד במהלך מלחמת לבנון הראשונה. לאחר המלחמה שירת כמפקד הגדנ"ע בין השנים 1984-1988 ושנה לאחר סיום תפקידו כמפקד הגדנ"ע, מונה למפקד "ההגנה האזרחית" ובו כיהן במהלך מלחמת המפרץ. לאחר שחרורו מונה בשנת 1995 למפקח הכבאות הראשי וכיהן בתפקיד במשך 3 שנים. בשנת 2007 הקים וניהל מכללות	לוחם בחיל התותחנים בששת הימים וההתשה, מדריך בקורס קציני תותחנים, סגן מפקד גדוד ביום הכיפורים, מפקד הגדנ"ע, מפקד התותחנים בפיקוד צפון בשל"ג, מפקד	מלחמת ששת הימים, מלחמת ההתשה, מלחמת יום הכיפורים, של"ג	050-5925132	תא"ל אורי מנוס

			לביטחון לאומי לנוער ברעננה והרצליה.	הגנה אזרחית.			
רס"ל גבי בן אלטבט	04- 8404070 / 052- 2616836	יום הכיפורים	חובש בגדוד	לחם כחובש בגדוד בקרב בעמק הבכא	עדיין נוהג, עדיף בשעות אחר הצהריים	כלל צה"ל	
סרן רמי בן זאב	050- 5751333	יום הכיפורים	מ"פ בחטיבת יפתח (תל שיפון)	שירת כמ"פ (או סמ"פ) בחטיבת "יפתח" - חטיבת שריון. במהלך מלחמת יום הכיפורים לחם בסינדיאנה (לא ידוע עם ציר תנועה בקרבות רמת הגולן או המקום עצמו אשר נמצא בסמוך לכפר גלעדי).	רק בתל שיפון (חטיבת יפתח)	חטיבת שריון	
סא"ל נחום ברוכי	050- 7537616	מלחמת סיני קרב המיתלה, מלחמת ששת הימים, מלחמת יום הכיפורים, של"ג		מלחמת סיני חייל בקרב המיתלה בנח"ל, במלחמת ששת הימים כמ"פ בפלוגת חטיבת הראל, מלחמת יום הכיפורים מג"ד בסיני קרבות הבלימה והצליחה באוגדת של ברן, מלחמת של"ג סמח"ט, מפקד מרחב העורף במלחמת המפרץ מורה ללימודי ארץ ישראל, כתב ספר על חטיבת הראל במלחמת ששת הימים שכבשה את ירושלים והגדה המערבית, מתמחה בקרבות ירושלים במלחמת העצמאות וששת הימים	עוטף עזה ואזור ירושלים	כלל צה"ל	
אל"מ עודד רפפורט	054- 4297317	ששת הימים, ההתשה, יום הכיפורים, של"ג, לבנון השנייה	טייס בחה"א	טייס חייל האוויר אשר השתתף במספר רב של מלחמות ומבצעים, השתתף בחילוץ טייס נוטש בעורף הצבא המצרי בששת הימים, במבצע "כארמה", פינוי נפגעים בהתשה תחת אש, חילוץ מלחי המשחתת אילת שטבעה בהתשה, ביום הכיפורים הוביל את כיבוש החרמון, מבצע קינוח. בלבנון השנייה ניהל את מבצעי ההטסה בבור של פצ"ן. בהרצאותיו בוחר אירוע מאחת המלחמות או המבצעים בו השתתף תלוי בסוג החיילים, מספר את הרקע למלחמה ומסרים חינוכיים המופקים מהאירוע.	מרכז	עדיין נוהג	כלל צה"ל

תא"ל עוזי לב-צור	054-7912091	תל דן, כיבוש אל עריש, ההתשה, יום הכיפורים.	מ"פ בשריון ב"עוצבת סער בגולן" בששת הימים, ביום הכיפורים מפקד גדוד בחטיבה 401, מח"ט 691, מח"ט 401 בשל"ג, נספח צה"ל בארה"ב, נציב כבילות החיילים.	את דרכו בצה"ל החל לבצור בחיל השריון ובמלחמת ששת הימים לחם כמפקד פלוגה ב"עוצבת סער בגולן". לאחר המלחמה פיקד על גזרת המזוז והשתתף במספר תקיפות על מטרות מחבלים, ובהן פעולת הפשיטה על הכפר כראמה. במלחמת יום הכיפורים פיקד לבצור על גדוד בעוצבת "עקבות הברזל" ולחם בגזרה הדרומית של תעלת סואץ. לאחר המלחמה מונה למח"ט עוצבת ירושלים ובמלחמת לבנון הראשונה שימש כמח"ט עוצבת סער בגולן". בזמן מלחמת המפרץ שימש כנספח צה"ל בארה"ב ובשנת 1993 השתחרר מצה"ל בדרגת תא"ל. לאחר שחרורו מצה"ל פנה לבצור לעסקים ובין השנים 1998-2003 שימש נציב קבילות החיילים.	מרכז	עדיין נוהג	עדיפות ליחידות שריון/ יחידות מודיעין- לקורסי מפקדים, מרמת מש"ק ומעלה.
אל"מ עוזי מור	050-6460637	יום הכיפורים	מג"ד שריון שהתעורר במלחמת יום כיפור	עוזי מור מג"ד בעוצבת ראם, שלחמה ברמת הגולן במלחמת יום כיפור. איבד את ראייתו ואת ידו. הפציעה לא מנעה מבעדו להמשיך ולשמש כאחראי בניית פרויקט נערי רפול במסגרת חיל החינוך. ספר שיצא על סיפורו של עוזי מור ומשפחתו נקרא- " עוזי מור- קרן אור" שכתב אורי אופק.	מרכז	צריך הסעה	עדיפות לקורסים/ השתלמויות- קצינים ומעלה
עופר ליאור	050-8534617	מדבר על ערכים		הרצאתו עוסקת בנושא הערכים, מדברת על למה גיוס, על האתגרים בפני החברה הישראלית, על הפגמים של הצבא כיום ועוד.	מרכז	צריך הסעה	עדיפות ללוחמים וטיירוניס
רס"ל עידו ענטר	052-3822277	עופרת יצוקה, חורף חם, עמוד ענן וצוק איתן	לוחם, מ"כ, סמל רס"פ בגבעתי בגדוד רותם והשתתף במבצעים במילואים	הצוות שלו נחשבים לפצועים האחרונים של עופרת יצוקה, לא אוהב לדבר על הקרב בו השתתף, מעוניין להעביר שיחות מוטיבציה ולחימה רק לחבר'ה רציניים, מתעניינים אם זה נראה שזה יתרום להם. לחם במילואים במבצעים- צוק איתן ועמוד ענן.	אזור ירושלים ות"א	עדיין נוהג	כלל צה"ל
סגן עשה ל לובוצק י	054-5285542	גשמי קיץ ומלחמת לבנון השניה	מ"מ גולני סג"ן במבצע גשמי קיץ וסג"ן במלחמת לבנון השניה	ממ"ג גולני, במבצע גשמי קיץ לחם כשדרגתו הייתה סג"ן ולאחר מכן לחם במלחמת לבנון השניה בה נפצע קשה עם סיפור מרשים	אזור ירושלים	צריך הסעה	בה"ד 1/ חיל רגלים/ קורס מ"פים/ קורס קצינים

קורס יסוד של צוערי חיל תותחנים	עדיין נוהג	רק בבית גולדמינץ	עוסק בהתמודדות עם הלא נודע במצבי קיצון במלחמה	צוער במלחמת יום הכיפורים	יום הכיפורים	052-4436779	סא"ל שחר פרץ
הרצאה לסיירת מטכ"ל או ביה"ס לטיסה			עשהאל התגייס לחיל האוויר ובמלחמת יום הכיפורים נפגע בעת שניסע לבצע גיחת תקיפה מעל סוריה במסגרת מבצע "דוגמן 5" – מבצע תקיפה אשר מטרתו השמדת מערך סוללות טילים של סוריה, נפגע מטוסו של עשהאל והוא נאלץ לנטוש אותו יחד הטייס. עשהאל נכלא בשבי הסורי ובעקבות הפציעה ברגלו לאחר הנחיתה שביצע, קטעו שוביו את רגלו. ב-1 ביוני 1974 הוחזר עשהאל לישראל ודרש כי ישולב חזרה בחיל האוויר. לאחר שהשתקם שימש כטייס תובלה ולאחר מכן פיקד על טייסת ועל מגמת ניווט הקרב בבית הספר לטיסה. בהמשך פיקד עשהאל על בסיס עובדה ושימש כנספח צה"ל בצרפת. בין השנים 1995-1997 שימש כקצין החינוך הראשי.	טייס בחיל האוויר ביום הכיפורים, מפקד טייסת מפקד מגמת ניוט בבית הספר לטיסה, נספח צה"ל בצרפת	יום הכיפורים	050-9216164	תא"ל אברהם עשהאל
			במלחמת ששת הימים פיקד על פלוגת טנקים אשר לחמה בסיני (בלחימתו העזה קיבל קהלני את עיטור המופת). בקרבות הבלימה של רמת הגולן במלחמת יום הכיפורים היה מפקד גדוד שריון ונלחם בקרבות הבלימה הקשים של "עמק הבכא" ובהם הצליח לכבוש מחדש את העמדות השולטות בעמק והשמיד טנקים סוריים רבים (על חלקו במלחמה הוענק לו עיטור הגבורה). לאחר המלחמה היה לסגן מפקד בית הספר לשריון ולאחר מכן מפקד מתקן האימונים בצאלים. בתחילת שנות ה-80 קיבל את הפיקוד על עוצבת געש ואיתה לחם במלחמת שלום הגליל. אחריה מונה למפקד המכללה הבין זרועית לפיקוד ולמטה וסגן מפקד חילות השדה.	מ"פ טנקים מג"ד שריון, מפקד עוצבת געש	ששת הימים, מלחמת יום הכיפורים	03-7417777 / 050-777777 / 054-2681001 (ענת)	תא"ל אביגדור קהלני

אל"מ אגסי, יעקב יעקובי	09- 9574335	מלחמת סיני, מלחמת ששת הימים, מלחמת ההתשה מלחמת יום הכיפורים	מפקד טייסת, ראש מחלקת המבצעים בחיל האוויר ומפקד טייסת רמת דוד.	שימש כמפקד טייסת אבירי הצפון, ראש מחלקת המבצעים בחיל האוויר והיה מפקד בסיס רמת דוד. כמו כן היה לטייס בטייסת הקרב הראשונה ומדריך בבית הספר לטיסה. לחם במלחמות סיני, ששת הימים, ההתשה ויום הכיפורים. בתפקידו האזרחי שימש כטייס בחברת אל על.		דרושה הסעה למקומות מרוחקים, נכה חלקית	עדיפות לחיל האוויר ולקצינים
רס"ן אהרון נרקיס	052- 8284413 054- 5612203	יום הכיפורים	מ"פ במילואים בגדוד בעוצבת נתיבי האש ביום הכיפורים	המרצה מספר את חוויותיו ממלחמת יום הכיפורים כמ"פ במילואים בעוצבת נתיבי האש שלחם בגדרה המרכזית בסיני במהלכה לחם בקרבות הבלימה מול הצבא המצרי, נפילה בשבי המצרי השתלבות והחזרה לשגרה.		חיילים וקצונה זוטרה	
איל זקובס קי	054-788- 9555	לבנון השנייה	לחם בקרב בית ג'בייל				
אלי יבלונק	054- 9493107	מלחמת סיני	סמל מחלקה בחטיבת הראל	המרצה שירת במילואים כסמל מחלקה בחטיבת הראל. בפתיחת המלחמה הם התגייסו באילת ונסעו ע"ג זחלים עד סיני. המרצה השתף במס' קרבות באזור הג'די והמיתלה. בתאריך 10 לאוקטובר 1973 השתתף בבלימת ההתקפה המצרית במהלכה ניפצע, המשיך להילחם תוך לקיחת פיקוד עד לנסיגת ההתקפה. על היוזמה, הדבקות במשימה וניהול קרב הבלימה בקור רוח ומקצועיות עוטר באות המופת. במהלך הבלימה ניפצע קשה והתעוור. לאחר שיקום ארוך הקים משפחה, עסק עצמאי וכיום פנסיונר שמקדיש את חייו לספורט אתגרי.		עיוור, צריך עזרה	עדיפות ליחידות לוחמות
אליהו ליבמן	050- 5377449	אינתיפאד ה	פיגוע ציר המתפללי ם בחברון	בתאריך 15.11.2002 ליל שבת חוליית מחבלים פותחת באש על כוח מהגדוד. 12 ישראלי נהרגים ו-14 נוספים נפצעו. במהלך האירוע הוקפצה כיתת הכוננות של קריית ארבע והשתתף בקרב לחיסול המחבלים. על הקרב כיתת הכוננות קיבלה את צל"ש הרמטכ"ל			

"מקבלים שבת"

שירון לשבת ביחידה

למפקד/ת, לפניך הצעה לפעילות "מקבלים שבת". מטרת שבת החינוך
בצה"ל היא:

לחזק את המאחד והמלכד ולהעצים
את תחושת השייכות, המחויבות והשליחות
לצבא ההגנה לישראל במדינה יהודית ודמוקרטית.

השירון וקטעי הקריאה והקישור הם הצעה לפעילות "מקבלים שבת"
בבסיס. השירים מחולקים ע"פ "נושאים" הקשורים לשבת, ובכוחם
להעצים את ערכי רוח צה"ל ותחושת האחדות והלכידות בשבת הצבאית.

פתיחה

בעת הזו, במקומות שונים בארץ ובעולם כבר מתכוננים לשבת. כל ימי השבוע כבר מאחורינו, והשגרה היומיומית מפסיקה, עם הגיעו של סוף השבוע.

גם כאן, אצלנו בבסיס, משהו משתנה במעבר בין ימי החול לשבת. קבלת השבת, מאפשרת לנו להקדיש זמן למעבר הזה, להתבונן בעצמנו, בחברים שלנו, ובסביבתנו הקרובה ולשאול את עצמנו כיצד נראית השבת שלנו? מה כל אחד ואחת מאתנו מבקשים לתרום לשבת שלנו ביחד?

"כך עמדתי שם בתפילה. אפוד ונשק, לא תפילה בבגדי לבן. בונקר, לא בית כנסת. ובכל זאת חשתי כאילו זו הפעם הראשונה שבאמת קיבלתי שבת... רגלי מבקשות לנוע, לרקוד. והלב רוגש. והעיניים אל האופק, ואני שם, בתוכו. לא כאן.

'שבת שלום, מיקי'. אני לא שומע

'מיקי! באתי להחליף אותך.' לאט אני חוזר משם לכאן. לא שמעתי בכלל שהתקרב. לחיצת יד אמיצה. פנים חדשות באו לכאן.

'שבת שלום, אמיר.'

'לך מהר, שתספיק לערבית, קבלת שבת כבר פספסת.'

אני מחייך תודה לאמיר ומבין שאם לא הייתי שומר עכשיו, אולי לא הייתי מקבל את השבת לעולם.

(מיכאל שיינפלד | בכל מקום שהם)

ההתכנסות המשותפת שלנו בשבת מאפשרת לנו להביט יחד ממקום אחר על היום יום, על המשותף בינינו, על כל החוויות מהשבוע החולף. השבת היא הזדמנות עברנו להכיר יותר טוב. ולקבל את השבת יחד כיחידה, כחברים.

מחכה

מילים: ריטה | לחן: עידן רייכל

יום אחד זה יקרה

בלי שנרגיש, משהו ישתנה

משהו ירגע בנו, משהו יגע בנו

ולא יהיה ממה לחשוש.

וזה יבוא כמו קו חרוט על כף יד

זה יבוא בטוח בעצמו

כאילו היה שם תמיד

וחיכה שנבחין בו

וזה יבוא, אתה תראה

הידיים הקפוצות יתארכו

והלב השומר לא להיפגע יפעם בקצב רגיל

זה יבוא, כמו שהטבע רגיל

להיות שלם עם עצמו

וזה יבוא, אתה הרי יודע

לא הכל יטלטל אותנו

לא הכל יכה

ומה שייפתח לנו

מחכה

מכתב לאחי

מילים ולחן: עלי בוטנר

אל תפחד תשאף לדעת

אל תדאג עוד תקיים

מי שבידו לגעת

יש שבליבו עוד לנחם

אל תפחד ימים יבואו

ועונות שנה תחלוף

אתה תראה שעוד נגיע אל הסוף

אל תפחד ממציאות נושכת

ואנשים קרים

כל אחד סוחב בבטן

ומעט שעליהם רואים

כמה כח יש ברגע

והנצח אין לו סוף

בכל דמעה שעוד תרד

יגיע צחוק

וזה הרגע

הנה באה השעה

מה תביא איתה הרוח

מה ימיס את הדממה

ויש סיבות לכל דבר

פסק זמן

כל השבוע אנחנו עובדים. בשבת יש לנו סוף סוף הזדמנות לנוח. למלא כוחות מחדש. להסתכל על השבוע שחלף ולשאול: מה למדתי? ממה צחקתי? מה אעשה בשבוע הבא? לאן אני יכול להתקדם? כל השבוע אנחנו רצים אל עבר המשימה הבאה, והנה יש לנו הזדמנות להאט, לנשום אוויר, לאגור כוחות, להביט על מה שעשינו ולחשוב איך נרצה להיכנס טובים יותר אל השבוע החדש.

אני רץ

מילים ולחן: דודו טסה וטלי כץ

אני רץ

אני חייב להספיק כל מה שהעולם מציע
כל זמן שהאויר מגיע
וזה לא מפריע ומלטף אותי
ויש אצלך אור למה לי לעצור

אני רץ

אני חייב להספיק כל עוד שאני מגיע
כל זמן שאני מזיע
וזה לא מפריע וממסטל אותי
ויש אצלך אור אני בטח עוד אחזור

אני יודע אני זו וזה פוגע

בלב שלי יש חור

שאי אפשר לסגור

ואני רץ

תן לשים ת'ראש על דיונה

מילים: אסי דיין | לחן: נפתלי אלתר

תן לשים ת'ראש על דיונה

תן למוזות קצת לרעום

תן לנוח על כל שעל

תן את הכבוד לצה"ל

מלחמות ישנן בשפע

וצרות פה - לא חסר

אז בין טיל לבין רקטה

תן לתפוס רילקס בצל

אז תן, תן...

אל תגידו בין הטנקים

בחוצות התותחים

שהחבר'ה נהנים פה

עוד תעירו ת'שכנים

שיר השירים

רבים נוהגים לקרוא בערב שבת את שיר השירים. על פי המסורת, שיר השירים נכתב ע"י שלמה המלך, ומתאר את הקשר בין עם ישראל (הרעיה) לאֱלֹהִים (הדוד). שיר השירים הוא דו שיח ביניהם, מפגש והיכרות, סיפור אהבה.

"קול דודי הנה זה בא, מדלג על ההרים, מקפץ על הגבעות. דומה דודי לצבי או לעופר האילים, הנה זה עומד אחר כתלנו, משגים מן החלונות, מציץ מן החרכים.'
ענה דודי ואמר לי: 'קומי לך רעייתי יפתי ולכי לך. כי הנה הסתיו עבר, הגשם חלף הלך לו. הניצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע, וקול התור נשמע בארצנו.' "

הנך יפה

מילים ולחן: עידן רייכל

שיר

מילים: יונה וולך

לחן: אליאב אובל נאמן

בנקיק נסתר בצוקים
אילה שותה מים
מה לי ולה אלא צוקי ליבי
אלא מעיין חיי אלא נסתר

אילה מה לי ולה
מה לי ולה
מה לי ולה
אילה מה לי ולה
אלא אהבתי

במיטתי כבר שבועות ביקשתי
את שאהבה נפשי ולא מצאתי
חיפשתי בין כל רחובות העיר
העמוסה שקרים הזאת ולא מצאתי
מצאוני השומרים הסובבים בעיר
אך אהובי כמעט ולא מצאתי אותו
אך לא ארפה ממנו עד שאביאו אל תוך עירי
אל בית אימי ואל חדרי אל מיטתי

הינך יפה רעייתי ושפתותיך חוט שני
שינייך לבנות כמו אור הלבנה
מי זאת עולה מן המדבר מארץ רחוקה
נישאת על כנף ציפור גדולה הגיעה לביתי

ארמון בזמן

השבת איננה רק יום מנוחה, שמטרתו החזרת הכוחות שאבדו בשבוע של עמל, או הכשרת האדם לשבוע של עמל חולין חדש. מטרת השבת היא חיים. השבת איננה קיימת למען ימי החולין, ימי החולין קיימים למען השבת. השבת איננה מנגינת ביניים, היא פסגה. היא "ארמון בזמן". אברהם יהושע השל, שהיה הוגה דעות, רב ופילוסוף, קרא לשבת "ארמון בזמן" – לדבריו מנוחת השבת אינה הרפיה מעבודה אלא הזמנה לזמן של קשב והתעלות.

ימים של שקט

מילים: ירדן בר כוכבא | לחן: אבי גרייניק

הנה הם באים ימים של שקט
אחרי הרעש הגדול והנורא
אפשר לנוח קצת על המרפסת
ולאסוף את שברי המלחמה

הנה הם באים ימים של שקט
כבר שכחתי איך שהם נראים
אפשר עכשיו לפתוח את הדלת
לשלוח אל הרוח ציפורים

הנה הם באים ימים של שקט
נצא אל החלון לראות
אם כבר קלו המים
אולי כבר יש באופק אדמה
זוגות זוגות
נצא זוגות זוגות
נביט אל השמיים
נחכה ביחד ליונה.

שאריות של החיים

מילים ולחן: עידן רייכל

מה הזמן מסמן לי
זה הכל שאריות של החיים

ולחיות את הרגע
להתחיל לאסוף את השברים

אולי אצא יותר
אתחיל קצת למהר
להתחיל להסתדר
ולעשות קצת רעש

אולי מקום אחר
מקום יותר בוער
להתחיל קצת לקלקל
ולתקן עוד פעם

כנפי רוח

"שִׁשֶּׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעִשִּׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתְךָ. וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, שָׁבַת לַה' אֱ-לֹהֶיךָ, לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֶאכֶה, אֹתָהּ וּבִנָּךְ וּבֵתְךָ, וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ, וְשׂוֹרְךָ וְחֹמְרְךָ וְכָל בְּהֶמְתְּךָ, וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ, לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ כָּמוֹךָ. וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם..." (דברים פרק ה')

מדוע בשבת אנחנו נחים? לפי הפסוקים בשבת אנחנו נחים בכדי לתת לכולם הזדמנות לנוח, מהחפ"ש ועד המח"ט, כולם צריכים להירגע מהשבוע שעבר ולאגור כח לשבוע שיבוא. סיבה נוספת היא הזכרון של העבדות במצרים. מדוע אנחנו צריכים לזכור זאת? אולי בכדי להבין כיצד להתייחס לאנשים שסביבנו, בכבוד ובחברות.

כנפי רוח

מילים: הרב אברהם יצחק הכהן קוק | לחן: אביגיל עוזיאל-עמר

שירת העשבים

מילים ולחן: נעמי שמר (ע"פ רבי נחמן מברסלב)

ומְשִׁירַת הָעֵשְׂבִים

נַעֲשֶׂה נְגוֹן
שֶׁל הַלֵּב

בן אדם

עלה, למעלה עלה
עלה למעלה, עלה בן אדם
עלה, למעלה עלה

דַּע לְךָ

נִשְׁכַּל רֹעָה וְרֹעָה
יֵשׁ לוֹ נְגוֹן מִיּוֹחַד
מְשִׁלּוֹ

דַּע לְךָ

נִשְׁכַּל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב
יֵשׁ לוֹ שִׁירָה מִיּוֹחַדָּת
מְשִׁלּוֹ
וּמְשִׁירַת הָעֵשְׂבִים
נַעֲשֶׂה נְגוֹן
שֶׁל רֹעָה

כי כח אז לך

יש לך כנפי רוח
יש לך כנפי רוח
כנפי נשרים אבירים

בגלל הרוח

מילים: מיכה שטרית | לחן: לאה שבת

יהיה מה שיהיה
אני עוד אשנה
אני אגשים את חלומי
נושאי בשורה רעה
מכות או עוד גזירה
לא ישנו את מהותי.

אני את והאל שלצידי
עוד ננצח
לא בגלל הכח
רק בגלל הרוח
הנושבת בגבי.

רק בגלל הרוח
בתוכי, במוחי, בנשמתי
רק בגלל הרוח
בתוכי, בדמי, בנשמתי.

וכְּשֶׁהֵלֵב

מִן הַשִּׁירָה מְתַמְלָא
וּמְשִׁתְּנָקָה
אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
אוֹר גָּדוֹל
אֲזִי נִמְשָׁךְ וְהוֹלָךְ
מְקֻדָּשֶׁתָהּ שֶׁל הָאֶרֶץ
עָלִיו

אל תכחש במ

פן יכחשו לך
דרוש אותם
דרוש בן אדם
וימצאו לך מיד

לכה דודי

בואו נחזור קצת אחורה. אומנם התחלנו כבר לשיר ולהכיר את קבלת השבת המיוחדת שלנו, אבל מהי בעצם קבלת שבת?

מנהג עתיק להקביל פני שבת בערב שבת בין השמשות. חכמים הראשונים היו מקבצים תלמידיהם בערב שבת ומתעטפים ואומרים: 'בואו ונצא לקראת שבת המלכה'. אנשים היו נחפזים ורצים אל מחוץ לעיר, למקום קבוע, כדי להקביל פני שבת בצוותא. בצפת, לפני ארבע מאות שנה, נהגו האר"י (רבי יצחק בן שלמה לוריא) ותלמידיו להתעטף בגדי לבן ולצאת לקבל את השבת בשדה, מחוץ לעיר, בשירה ותפילה. מאז, נהוג לקבל את השבת בשירה ובתפילה, במזמורי תהלים ובפיוטים. בליבה של קבלת השבת המסורתית, עומד הפיוט המפורסם "לכה דודי", שחיבר ר' שלמה אלקבץ. לפיוט מנגינות שונות, שמגיעות ממזרח וממערב.

יעשה שלום, יעשה שלום
שלום עלינו ועל כל ישראל
יעשה שלום, יעשה שלום
שלום עלינו ועל כל ישראל

מתנות קטנות

מילים: נועם חורב | לחן: רמי קלינשטיין

זה עוד יום שישי נושם את האוויר
האור והצל שוב משחקים תופסת
השולחן ערוך תמונות ילדות על הקיר
שיירות לבנות חוזרות מבית כנסת
והריח הזה ששורט לי את הלב
מתגנב מתגנב ופותח דלתות
אל אושר קטן אל אותו שיר ישן
שעובר אצלנו במשך דורות

מתנות קטנות
מישהו שלח לי מתנות קטנות
רסיסים של כוונה עיגולים של אמונה
מתנות קטנות
מישהו שלח לי מתנות קטנות
כמו הכוח לקבל את מה שאין את מה שיש
מה אפשר עוד לבקש

לכה דודי לקראת כלה
פני שבת נקבלה

שמור וזכור בדבור אחד
השמיענו אל המיחד
ה' אחד ושמו אחד
לשם ולתפארת ולתהלה

לקראת שבת לכו ונלכה
כי היא מקור הברכה
מראש מקדם נסוכה
סוף מעשה במחשבה תחלה

באי בשלום עטרת בעלה
גם בשמחה ובצלה
תוך אמוני עם סגלה
בואי כלה בואי כלה

עושה שלום

לחן: נורית הירש

עושה שלום במרומיו
הוא יעשה שלום עלינו
ועל כל עם ישראל
ואמרו, אמרו, אמנו.

הלואי

קבלת השבת היא חלק מתפילת השבת המסורתיות, ונהוגה בקיבוצים וקהילות ברחבי הארץ והעולם. מהי בעצם תפילה? המשוררת לאה גולדברג כתבה תפילה משלה:

לְמַדְנִי, אֵל־הִי, בְּרַךְ וְהִתְפַּלֵּל
עַל סוֹד עֲלֵה קֶמֶל, עַל נִגְה פְּרִי בָּשָׁל,
עַל הַחֲרוּת הַזֹּאת: לְרֹאוֹת, לְחוּשׁ,
לְנֶשֶׁם,
לְדַעַת, לְיַחַל, לְהַכְשִׁיל.

לְמַד אֶת שְׁפָתוֹתַי בְּרָכָה וְשִׁיר הַלֵּל
בְּהִתְחַדֵּשׁ זְמַנְךָ עִם בִּקְרָה וְעִם לֵיל,
לְבַל יִהְיֶה יוֹמִי הַיּוֹם כְּתִמּוֹל שְׁלֹשׁוֹם.
לְבַל יִהְיֶה עָלַי יוֹמִי הַרְגֵּל.

לאה גולדברג מודה על היכולת לעצור, להעריך ולהתפעל מכל מה שביומיום מובן מאליו. שבת היא זמן של מנוחה ואגירת כוחות, זמן לשאול כיצד נוכל להשתפר, זמן שהוא תקווה. השבת ממלאת את הנפש ואת הגוף בכוחות.

הלואי

מילים: אהוד מנור | לחן: בועז שרעבי

הלואי ומענן תרד עלינו קשת
הלואי שלעולם הזה יש תקנה...

הלואי ויום יצמח מתוך סופה גועשת
הלואי ולא תאבד לעד המתנה
הלואי שהמדבר יצמיח עשב דשא
הלואי ועוד נשב בצל התאנה.

הלואי שלא נכאב ואיש אחיו יאהב
הלואי ויפתחו שוב שערי גן עדן
הלואי ויתמזגו מזרח ומערב
הלואי הלואי ונחדש ימינו כאן כקדם.

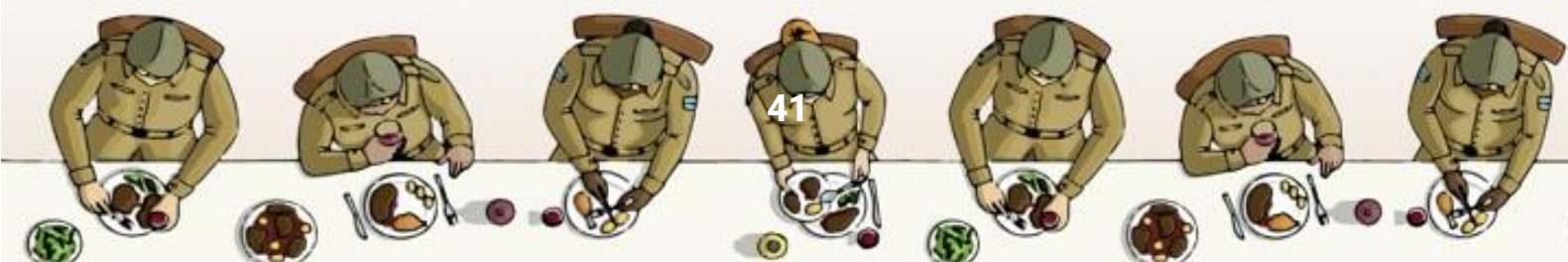
הלואי ולא ישא עוד גוי אל גוי חרב
הלואי ולא ננטוש את דרך התקווה
הלואי והאדם יהיה רחום עד ערב
הלואי שיש סיכוי אחד לאהבה.

עוד יהיה לי

מילים: רחל שפירא | לחן: ירוסלב יעקובוביץ'

יום אחד אולי אפרוש כנפיים
יום אחד תראה שלא אפחד
יום אחד אולי אפרוש כנפיים
וזה יהיה כל כך נחמד

יהיה לי
יהיה מה שליבי מבשר לי
עוד יהיה לי
יהיה לי קצת ממה שחסר לי
למה לא, תגיד לי למה לא
בשבילו וגם בשבילו

שמחה

יום שישי הגיע
והוא בא בדיוק בזמן
כמה שחיכיתי כבר בעצם
למשהו מרגיע ואם הוא פה אז זה סימן
שהלך עוד שבוע בא השקט
(הדג נחש)

יום שישי תמיד מגיע בזמן. פעמים רבות יוצאים הביתה למשפחה והחברים ולפעמים, סוגרים שבת בבסיס. גם בצה"ל כשהשבת נכנסת בש.ג היא מורגשת, האווירה שונה. השבת מזמינה יותר מנוחה, הורדת הילוך, ובעיקר חוויות משותפות. זמן להנאה אחרת מהיחד שלנו.

מהפכה של שמחה

מילים ולחן: דורון מדלי

שמעתי שעושים פה מסיבה בלעדיי
אפ'חד לא עושה את זה יותר טוב ממני
היי, נשים את הצרות מאחוריי
אנלא הולך עד שכולכם מג'נונים

היי, שמעתי שהתחלתם בלעדיי
אפ'חד לא עושה את זה יותר טוב ממני
היי, הראש כבר מסתובב כולם בהיי
לא נעצור עד שכולכם מג'נונים

להיט, תרימו לי להיט
תרימו לוולה, הקצב כאן עולה
להיט, תרימו לי להיט
תרימו לוולה, הקצב כאן עולה

מהפכה של שמחה
כי כולנו משפחה
ונרקוד בטירוף
כי הגיע זמן לעוף
מעכשיו רק שמחה
משקיעה ועד זריחה
השתגענו, מודים
אם שותים כן רוקדים

יום שישי את יודעת

מילים: יעקב גלעד | לחן: יהודה פוליקר

השבוע מתחיל מאוחר כרגיל
אין לי כוח לקום אין לי חשק לכלום
יום ראשון דיכאון
יום שני עצבני
יום שלישי לא ניגמר
רביעי מיותר
וביום חמישי מצב רוח חופשי
זה כבר סוף השבוע ומחר יום שישי

יום שישי את יודעת יש בעיר מסיבה
נשארים כל הלילה עד הבוקר הבא
יום שישי את יודעת והיום במיוחד
אם תרצי כל הלילה הוא שלנו לבד

סוגרים שבת

יוחי גלעד, בן קיבוץ השיטה, נולד ב-1947 ונפל המלחמת ההתשה בקנטרה (1973). ביומנו הוא כתב על השבת הצבאית שלו בשדה הקרב:

"משהחלו היריות והמטחים בערב שישי והחלו הדמדומים, הרגשתי (יותר נכון ידעתי) כי הנה נכנסת השבת. היינו בעמדה, חמישים מטר מן המים, צלב התותח על בונקר מן העבר השני, דרוכים כל רגע לפתוח באש, ופתאום התחלנו לשיר שירי שבת... המנוע עבד, ראשינו חבושים בכובעי הטנקיסטים, והשירה נתאחדה מגרוננו של כל אחד מאיתנו דרך הקשר מלווה בצפצופיו וברעשיו..."

את השבת הזו אנחנו עושים בצבא, בבסיס. גם לשבת בבסיס יש אווירה מיוחדת, שונה משאר ימות השבוע. השבת אנחנו מקווים כי השירה תתאחד מגרוננו של כל אחד ומשל כולנו ביחד. הרי השבת יש לנו הזדמנות לשבת אחד עם השני ולדבר או לצחוק. שירים רבים נכתבו על החוויות של החיילים בצבא, מהי החוויה שלכם?

אין לך מה לדאוג

מילים: תלמה אליגון רוז | לחן: קובי אושרת

אין לך מה לדאוג
אני נזהר ולובש גם סוודר
אין לך מה לדאוג
זה מיותר הכל בסדר
אין לך מה לדאוג כאן נהדר
מפגיזים כהוגן
באמת שלא חסר דבר.

אין לך מה לדאוג
פה קייטנה ועושים שמח
ואתמול היה אפילו
פנאי להתקלח
אין לך מה לדאוג אני ישן
וחולם עליך
כשאחזור העירה נתחתן.

שלחי לי תחתונים וגופיות
כאן כולם כבר כמו חיות
נלחמים כמו אריות
מורל ממש גבוה
ואצלנו בפלוגה
מבקשים קצת הפוגה
מותק לא לשלוח לי עוגה.

תמיד עולה המנגינה

מילים: יורם טהרלב | לחן: יאיר רוזנבלום

מן השעות והשניות
והקולות באוזניות
מן הכוכב על המגדל
ומן הרוח לצידו
והחבר שעל ידו
אשר מרים לו אגודל
מן העבים הנפתחים
ומכנפי המלאכים
ומלילות ללא שינה
תמיד עולה המנגינה:

מן הרקיע הבהיר
עד גגותיה של העיר
והשדות הרחבים
וכשהלילה מעליו
והשמיים מתחתיו
ועל הארץ כוכבים
עמוק עמוק בתוך הלב
בתוך הראש המסתובב
מן הקצה, מן הפינה
תמיד עולה המנגינה:

לה לה לה...

לב אל לב

יש הנוהגים לקרוא לאחר קבלת השבת ולפני הערבית את "כגונא", קטע מתוך הזוהר (כאן מתורגם לעברית):

"ופניה מאירים באור העליון, ומתעטרת היא למטה בעם הקדוש. וכולם מתעטרים
בנשמות חדשות, כמו בתחילת התפילה, לברך אותה בחדוה ובמאור פנים"

השבת בצבא היא הזדמנות להכיר אחד את השני, להתאחד ולהתחבר. זהו זמן להעצים את הרעות ביחידה. השבת מאפשרת לנו לשבת ביחד ולהכיר, לדבר, להסתכל בעיניים. השבת אנחנו מקווים להתגבש בתור יחידה ובכך להעצים את השירות הצבאי שלנו ולהפוך אותו ליותר מהנה ומשמעותי, מתוך היחד ולאור המשימה.

שיר לאהבה

מילים: איילת ציוני וגילי ליבר |
לחן: גילי ליבר

יחד לב אל לב
נפתח ונראה ת'אור שבשמיים
יחד לב אל לב
נפתח בתקווה לאהבה

איך שהלב נפתח
חובק את העולם
ובקריאה גדולה
נשיר לאהבה

אימרו הכל אפשר
זה לא מאוחר
השחר כבר עלה
זמן לאהבה

ורק אם נאמין
ובלי שום דאווין
בדרך העולה
זה שיר לאהבה

סאלאם

מילים ולחן: מוש בן ארי

עוד יבוא שלום עלינו
עוד יבוא שלום עלינו
עוד יבוא שלום עלינו ועל כולם.

סלאם, עלינו ועל כל העולם
סאלם, סלאם
סלאם, עלינו ועל כל העולם
סאלם, סלאם

שירים נוספים אותם ניתן לשלב במהלך "מקבלים שבת":

- ידיד נפש
- אנא בכוח
- שיר בבוקר בבוקר (פתאום קם אדם) – שלמה ארצי
- נולדתי לשלום – עוזי חיטמן
- אני ואתה – אריק איינשטיין
- שהשמש תעבור עלי – ירדנה ארזי
- היה לי חבר היה לי אח – צוות בידור חיל האוויר
- חי – עפרה חזה
- אור גדול – אמיר דדון
- יפה כלבנה – אביתר בנאי
- הלילה לא – דודו טסה
- היום – אהוד בנאי
- ואיך שלא – אריאל זילבר
- יום שישי הגיע – הדג נחש
- איך הוא שר – דני רובס
- חלומות - רוחמה רז
- לב חופשי – מוקי

הצעה לדבר מפקד לסעודת ערב שבת

בדרך כלל השבת היא 'הורדת הילוך'. בשבת נחים ונהנים בחיק המשפחה והחברים. את השבת שלפנינו נעשה יחד, ונקדיש אותה להעמקת ההיכרות, חיזוק הלכידות והבנת הכוח שביחד שלנו כיחידה. השבת הצבאית מאפשרת לנו זמן משמעותי יחד בו נוכל להתבונן על השבוע החולף, למלא מצברים ולהתחזק כיחידה וכפרטים לקראת השבוע שלפנינו. אני רוצה לקרוא לכם קטע שנכתב ע"י חיילים על השבת שלהם (*לפניך שתי אפשרויות לבחירה):

נעמי אורן | מתוך: שדמות

"בהיותנו טירונים בצבא הייתה לנו השבת הפתעה מדהימה ממש. פתאום קמה-באה, נפלה עלינו כאיזה שי בלתי צפוי, כמתת שמים. לאחר שבוע של אימונים מרוכזים ומייגעים, עם תום מסדר קבלת השבת, לפתע – שבת! לפתע כמו נשתק כליל כח המנגנון הענק והבלתי מושג הזה – צה"ל, ונעמדת תמהה ומשתומם נוכח כוחו העצום של הערך המתמחה במילה קטנה, אשר בבת אחת שברה – עם שתי שלהבות בהירות שבירכתי האוהל – את כל הצבאיות הזו [...]. פתאום נעשית חופשי, משוחרר. שוב אתה מרגיש בקיום הנפש שלך, זו שכמעט נשתכחה ממך במשטר האחיד והמאחד של הצבא. לפתע שורה עליך רוח של שלוה ושקט ומנוחה."

קשר אלחוטי | משה (מוסא) פלד

ערב שבת בשערי צידון. מבצע "שלום הגליל" בשנת '82

"ב-21:00 לערך הגענו לפאתי צידון. שם, לפי הוראה מוקדמת, נעצרנו וחיינו לפקודה אחרונה לכניסה למחנה הפליטים שמצפון לעיר. הסתדרנו בשני טורים משני צדי הכביש, שדרת טנקים ארוכה ומתמשכת. ב-22:00 – משלא הגיע פקודת הכניסה לעיר – יצרתי אני את הקשר ושאלתי להוראות חדשות. נאמר לי להמשיך ולהמתין ולהיות מוכן לכניסה מיידית.

לפתע מופיעים שני חיילים-טנקיסטים ובידיהם שני בקבוקי יין. הרי ליל-שבת שלפני יום כיפור היום! והדבר המובן מאליו ברגע המיוחד הזה הוא ה'קידוש' על היין והשבת. המתח האדיר וגם החששות עולים וצפים, אבל בקבוקי היין מתחילים לעבור מטנק לטנק. כל צוות בתוך הצריח שלו אומר את מילות הקידוש, עונה "אמן", מוזג יין למכסה של הבקבוק, לוגם, ומעביר הלאה, לטנק שאחריו.

אלו היו, כך נדמה לי, הרגעים המרטיטים בחיי. נזכרתי לרגע בנס פח השמן של חנוכה – והשוויתי אותו לבקבוק היין הזה שהספיק לאורכו של טור טנקים ארוך וכל הצוותים שבהם.

באותם רגעי מתח והתרגשות, מהו הדבר שאיחד קבוצת חיילים מקרית, שהיתה למעשה חתך של עם ישראל – עירוניים וקיבוצניקים, דתיים וחילוניים, בעלי תואר אקדמי וסתם "עמך", יונים ונצים? זה היה בקבוק של יין לקידוש."

השבת היא "זמן אחר" בצה"ל: הארוחות המשותפות, המפגשים לשיחה והפעילויות שנעבור השבת, יכולות ליצור מפגש שלא יוצא אל הפועל בשאר ימות החול. בשבת ניפגש עם החבר או המפקד, וגם עם עצמנו. השבת ננסה להתרומם מהיומיום לזמן משמעותי, בו יש נחת והפסקה מהמשימה ומהשגרה והתעמקות בחברות שבינינו ובמשותף.

הארוחות והפעילות המשותפות יכולים לחבר אותנו, כל אחד והבית שלו, כל אחד והשבת שלו, לזמן משותף שיכול להעצים אותנו.

אני מאחל לנו שנוזכה למצות את השבת, להתאחד ולהתלכד. השבת מאפשרת לנו להעצים את הרעות ביחידה וצאת מחוזקים לקראת משימתנו המשותפת.

שבת שלום!

הצעה לפעילות 'עונג שבת'

משחקי שירים (עבריים-ישראלים)

- מתחלקים לשתי קבוצות, כל קבוצה מקבלת מילה ומתחילים בסבב שכל קבוצה מוצאת שיר עם המילה שלה עד שלקבוצה כלשהיא נגמרים הרעיונות.
מילים לדוגמא: שבת, ירושלים, ישראל.
- שירים לפי א'-ב':
מתחילים באות א', ולפי הסדר מסביב לשולחן על כל אחד להתחיל שיר שמתחיל באות הבאה לפי הסדר.

פנטומימה:

- בוחרים מתנדב, המתנדב מקבל כרטיס עם מושג. עליו להציג את המושג בפנטומימה (מבלי להצביע על החפץ).
על המשתתפים לגלות במה מדובר. מושגים לדוגמא:
נרות שבת, שמירה, מטווח, ניווט, סידור, חלות וכו'.

אורח נבחר – נחש מי:

- נציג מהקבוצה חושב על דמות מופת מההיסטוריה של עם ישראל, שהוא היה רוצה להזמין לסעודת שבת.
יש לקבוצה 10 שאלות לשאול את הנציג, שלאחריה הם צריכים לנחש מי הנציג. מותר לשאול רק שאלות של כן/לא.
לאחר מכן – הנציג צריך לומר מדוע הוא בחר בדמות הזו.

משחקי היכרות וגיבוש:

- להסתדר בלי לדבר לפי: גובה, נעליים, אזור גיאוגרפי
- הרוח נושבת

משחקי חברה:

- פרה עיוורת
- העיירה / הרוצח
- שיפ מהההה
- שני כלבים ועצם
- תפסוני

מפת ישראל:

פורסים את מפת ישראל על השולחן, המקריא נותן רמז למקום, והראשון שמוזהה את המקום על המפה הוא הזוכה.

המקום הכי נמוך בעולם
(ים המלח)

המקום הכי גבוה בארץ
(הר החרמון)

הכרזת העצמאות
(תל אביב)

הצריף של בן גוריון
(שדה בוקר)

מלחמת דוד וגוליית
(תל עזקה)

מחנה המעפילים
(עתלית)

קברי המשווררות רחל ונעמי שמר
(בית העלמין כנרת)

בית שי עגנון
(ירושלים)

הבית של הנשיא חיים ויצמן
(מכון ויצמן – רחובות)

עיר על שם חוזה המדינה
(הרצליה)

הקיבוץ העגול
(נהלל)

הקיבוץ הראשון
(דגניה)

שם הונף דגל הדיו
(אילת)

מיקום פסל האריה השואג
(תל חי)

מגילות ים המלח נמצאות היום ב...
(היכל הספר, גבעת רם, ירושלים)

מעשה ב... שהיו מסובין ב... והיו מספרין ביציאת מצריים כל אותו הלילה

(צומת מסובין)

הנחיה לשיחת פרשת השבוע

בכל שבת נהוג לקרוא את פרשת השבוע. פרשת השבוע היא חלק מ-54 הפרשות בתורה אשר קוראים בשבתות ובחגים. פרשות השבוע הן חלוקה של חמשת חומשי התורה: בראשית, שמות, ויקרא, במדבר ודברים ולכל פרשה יש הפטרה הלכותה מספרי הנביאים. מטרת החלוקה היא לאפשר קריאה רציפה של כל התורה, לפי הסדר כך שבכל שנה מסיימים את התורה. כמו כן, בכל רחבי העולם כבר אלפי שנים קראו בדיוק את אותה הפרשה, ובכך יצרו חיבור ואיחוד בין העם בתפוצותיו. בשבת החינוך בצה"ל, פרשת השבוע היא הזדמנות לשיח פיקודי-חינוכי על ערכי רוח צה"ל, כמו שליחות, דבקות במשימה וחתירה לניצחון, רעות וכו'. על המפקד להוביל את השיח על פי ה"אני מאמין" הפיקודי-ערכי-חינוכי שלו. פרשת השבוע צריכה להיות רלוונטית לחיי היום יום של היחידה, לדבר על ימינו שלנו ועל הערכים אותם נוכל ללמוד מהתיאורים השונים המופיעים בה.

דגשים:

- יש להתמקד בערך המוביל שנבחר לשבת החינוך.
 - יש לתת רקע כללי על הפרשה (תקציר, מקומה הכרונולוגי, אירועים מרכזיים).
 - יש להתמקד בנושא אחד (סוגיה / אירוע / דמות / מצווה) אחד המופיעים בפרשה.
 - יש להביא מגוון מקורות ביחידה על פרשת השבוע: לאורך הדורות, רבים וטובים כתבו והתייחסו לפרשת השבוע. כבר בימי המשנה והגמרא נהגו לדרוש על פרשת השבוע, וגם בימינו, אנשי רוח ומעשה ממשיכים להתייחס לפרשת השבוע כמקור ערכי ותרבותי כמו גם לאומי ודתי.
 - יש להתייחס למדרש ולפרשנות וכן להגות, לספרות ולשירה, הקדומים והמודרניים כאחד.
 - יש לקיים דיון ערכי על הפרשה (ולא להסתפק בהצגת האירוע) שיכלול:
 - שאלות בירור והבנה על הנושא והפסוקים.
 - שאלות עומק על הנושא והפסוקים.
 - קישור הנושא ליום-יום היחידתי ולמשימה הצבאית.
 - קישור הנושא לרוח צה"ל ול"אני מאמין" הפיקודי של המק"ס.
 - יש להתמקד על נושא ודיון בקונצנזוס אשר בכוחם לחזק את המאחד והמלכד ביחידה.
 - יש לשמור על כללי אתיקה של הסברה במהלך המעריך.
- (להרחבה 'דגשי ההסברה בפעולה החינוכית עם התנ"ך בצה"ל' בפורטל חיל החינוך)

קטעי קריאה נוספים לשבת

בכל השבוע היינו מחכים לשבת שתבוא, ובכל שעה שלא הוכרחנו בה לסייר או לשמור שהינו בצוותא בדיבוק חברים ונתענגנו עליה ונשתעשנו בה. ביקשנו לכבד את השבת בכסותנו. ואף על פי שסרבל טנקים שלבשנו בימות החול הוא שלבשנו ביום השבת, יש מי שהיו שומרים להם כיפה לבנה ומשימים אותה רק בשבת, אחרים היו משתדלים לכבס את הסרבל בערב שבת, ויש שהיו מחליפים את כובע צמר שלהם לאחר ובלבד שיחדו בגד לשבת קודש. מן השמים סייעו ובתוך חבילת הבגדים שקיבלתי פעם מן האפסנאות נשתרבה חגורה צבאית. בימים כתיקונם חוגרים בה חיילים מדי א' חגיגים. שמרתי אותה והייתי חוגר אותה בשבת, ונדמה היה בעיני כאילו לבשתי חליפה נאה והתהדרתי בעניבה מהודרת.

הרב חיים סבתו | תיאום כוונות

12.4.74

תותי יקרה,

אני מלא קורת רוח ברגע זה. מעין הנאה עצמית מלאה. רגע של שלווה יקרה מפז בערב שישי, בשעה חמש וחצי לפנות ערב. יש עוד אור בחוץ ואני כאן על כסא מחוץ לאוהל, כשלפני שורת הטנקים שלי. מאחור בוקעת מוסיקה מן האוהל, וביד ספר, שמתוך עצלות אני מחזיק אותו פתוח בין שתי אצבעות בלי לקרוא בו.

היום עבר בלי הפגזות רציניות, ואפילו היה זמן להתקלח במקלחת השדה. אתמול נפל פגז ישר לתוך חדר-האוכל, והשמיד אותו ואת צריפון-המטבח טואלית.

הסמ"פ שלי התקרב הרגע עם חיך מלא אושר – "שבת, אה?!"

אלה הם רגעים שכדאי להנציח אותם, ונתעורר בי הרצון לכתוב לך מכתב.

להתראות!

שלך,

יוני.

יוני נתניהו | מכתבי יוני

"יום אחר בשבוע האדם חופשי לחלוטין... האדם נותר לבדו – אם עמי שהוא בוחר להיות, בין אם זה אלוהיו, בין אם זה משפחתו, ובין אם זה רק עם עצמו, לבדו.

עשרות הדיברות, שהם פחות משלוש מאות מילים, הפכו ליסוד הציביליזציה המערבית. אבל משקלם של עשרת הדיברות, הן בחלק של 'עשה' והן בחלק של 'לא תעשה' היה מתגמד אילולי הדיבר על יום השבת.

מצוות השבת היתה הקריאה הראשונה באוזני האנושות כולה לשוויון אמת, והפנייה הראשונה לשחרור אדם מעולם אדם, לשחרור אדם מעול עצמו. זו היתה הטעימה הגדולה הראשונה של חופש ושוויון. הטעם הזה לא פג מאז ועד היום.

שמעון פרס | בתוך: היום השביעי

"זכור את יום השבת לקדשו" – שמור על יכולתך להפסיק את עבודתך, אפילו את זו שאתה מחשיב אותה כקדושה מכול. עצור את הרכבת; צא ממעגל העשייה... היכולת לנשום נשימה עמוקה, להגות, אפילו לקבל השראה כדי לשנות כיוון, עשויות להיות חשובות יותר מאשר כל דבר שמוטל עלייך

לעשות. לצורך זאת קיבלנו מתנה גדולה : לקחת חלק במנוחת אלוהים ביום השבת. נצל זאת היטב. "זכור" את השבת פירושו להגות בו ולטעום ממנוחתו כל הזמן, גם בימות החול. אל תהיה מעורב בעבודתך, תהיה אשר תהיה, במידה כזו שלא תיחל לאפשרות להרפות ממנה, שלא תיחל "להיות" במקום "לעשות".

הרב אברהם יצחק גרין (ארט גרין)

ייחודה של השבת היהודית בא לידי ביטוי גם בהתרגעות מן הטרדה, ההתרוצצות והעמל של ימות-החול, וגם בהענקת הממדים הרוחניים הגודשים את סדר-יומה של השבת ומטעינים... מחדש את ה"מצברים", שמכוחם ינועו שבוע ימים נוסף".

דגש מרכזי של השבת הוא היותה מחנכת לשוויוניות בין בני-האדם ולדאגה שווה לכל הנבראים בצלם, כולל בעלי-חיים המשמשים את האדם: "ששת ימים תעשה מעשיך, וביום השביעי תשבות, למען ינוח שורך וחמורך וינפש בן אמתך והגר", גם בעשרת הדיברות מודגש רעיון השוויון, בפסוק "לא תעשה כל מלאכה, אתה ובנך ובתך, ועבדך ואמתך, ושרך וחמורך וכל בהמתך, וגרך אשר בשעריך, למען ינוח עבדך ואמתך כמוך".

הר' ישראל מאיר לאו

"אין צורך להיות מדקדק במצוות בשביל להכיר ערך השבת. מי שמרגיש בלבו קשר אמיתי עם חיי האומה בכל הדורות, לא יוכל בשום אופן לצייר לו מציאות עם ישראל בלי 'שבת מלכתא'. אפשר לומר בלי שום הפרזה, כי יותר משישראל שמרו את השבת שמרה אותם, ולולא היא, שהחזירה להם את 'נשמתם' וחידשה את חיי רוחם בכל שבוע, היו התלאות של 'ימי המעשה' מושכות אותם יותר ויותר כלפי מטה, עד שהיו יורדים לבסוף לדיוטא התחתונה של חומריות ושפלות מוסרית ושכלית".

אחד העם, מתוך: "השלח", סיוון תרנ"ח, 1898

"ארץ ישראל בלי שבת לא תיבנה, אלא תיחרב... עם ישראל לא יוותר לעולם על השבת. היא לא רק יסוד קיומו הישראלי, אלא גם יסוד קיומו האנושי. כל עמי התרבות קבלו מידי ישראל, בצורה זו או אחרת, את יום המנוחה, והיא שעמדה להם ללבוש צורת אדם במקצת. בלעדיה היו כולם עומדים בפראותם.

השבת, ולא התרבות של תפוחי זהב או תפוחי אדמה, היא ששמרה על קיום עמנו בכל ימי נדודיו. ועתה בשובנו אל ארץ אבות, הנשליכנה אחרי גוונו ככלי אין חפץ בו? בלי שבת אין ארץ ישראל ואין תרבות ישראל, השבת היא התרבות"

ביאליק, "אגרות חיים נחמן ביאליק", ה, עמוד רכח

"אין יהודי חייב להיות דווקא אדוק למען יראה את הערך הרב שיש בקיום השבת ומועדי ישראל, כימי מנוחה וחגים היסטוריים המנחילים צביון יהודי ורציפות היסטורית לחיינו הציבוריים".

דוד בן גוריון

לכה דודי לקראת כלה

בספארי

על גדר הגבול בואדי העיר עזה

כשאפוד ושכפ"ץ וגם קסדה

כש.מ.ק. 77 פתוח

ואתה דרוך ונכון למסתנן

לאויב שממול

ואינך מדליק נרות

ואינך מקדש כי אם על החלה

ובשקט ממלמל

בואי כלה בואי כלה

סמ"ר מאיר שנקלד הי"ד

שירת בחטיבת גבעתי. ביום ט' בניסן תשנ"ה (9.4.1995) נהרג מאיר בהתפוצצות מכונית תופת, שנסעה בסמוך לאוטובוס בו עשה את דרכו לבסיס מחופשת השבת, בקרבת כפר דרום שברצועת עזה.

שיריו של מאיר שנקלד, כונסו בספר "נופי גן-עדן".

השבת איננה קיימת למען ימי החולין, ימי החולין קיימים למען השבת. השבת איננה מנגינת ביניים, היא פסגת החיים... השבת חודרת לנבכי נשמת האדם, ומביאה מזור למצוקותיו... היום השביעי הוא כארמון בתוך הזמן, ובממלכת הזמן ימצא כל אדם את מקומו. אין מדובר בלוח שנה אלא באווירה רוחנית ייחודית... שמים וארץ נבראו בשישה ימים, בעוד שהמנוחה נבראה ביום השבת – 'מה היה העולם חסר? מנוחה'. באה שבת באה מנוחה לעולם.

הרב אברהם יהושע השל

כשמדברים איתי על שבת, אני מיד נזכר בשבת המיוחדת שזכיתי להשתתף בה. המתח היה אז בשיא לקראת החתונה שלי, אך עוד לפני, לקראת ה"שבת חתן" חבריי היקרים ארגנו לי שבת חתן במלון ממילא בירושלים. שבת שלא אשכח לעולם. ההתרגשות מהשבת התחילה כבר ביום שישי בצהריים, כשמגג בית המלון ראינו את ירושלים במלוא הדרה ותפארתה. בערב, מיד לאחר תפילת ערבית, הלכנו ביחד אל הכותל המערבי. שם נגלה לעינינו מחזה מרהיב – מאות גברים, נשאים וילדים רוקדים במעגלים גדולים ומקבלים את השבת בשמחה מתפרצת. לא יכולנו לעמוד מול המחזה הזה וכמובן בהצטרפנו אליהם, נסחפים אל תוך השמחה הגדולה. לא הרגשתי שאני רוק פה למטה, הרגשתי שאני פשוט עף. (...)

מהשבת הזאת קיבלתי שיעור אדיר על מהותה של האחדות וכל כוחה של השמחה המשותפת. מאז אני רואה איך השבת הופכת כל אחד ואחת מאתנו למלכים ומלכות, בזכות הניתוק מהצפופים הרועשים, המהבהבים המרצדים שמטרידים אותנו בכל ימות השבוע. בשבת, במקום שהם ימלכו

עלינו, אנחנו שולטים בהם. מכבים את כל הרעש היומיומי כדי להתאחד עם עצמנו עם חברינו ועם בוראינו.

השבת היא אחת המתנות היפות ביותר שקיבלנו מהקב"ה. הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו!

נתי רביץ, שחקן תיאטרון, קולנוע ולטלוויזיה ישראלי

לבני-ישראל יש יצירה נהדרת שלו – יום קדוש ונעלה, "שבת המלכה". בדמיון העם היתה לנפש חיה בעלת גוף ודמות הגוף, כלילת זוהר ויופי. היא השבת שהכניסה הקדוש ברוך הוא לעולמו בגמר מעשה בראשית, "כדי שלא תהא החופה המצוירת והמכוירת חסרה כלה". היא שהיתה חמדה טובה להקדוש ברוך הוא בבית גנזיו ולא מצא לה בן-זוג נאה אלא ישראל. לפי אגדה עממית אחרת, יושבת היא כבת מלכה, "ככלה בין רעותיה משובצה", ספונה בהיכל שבגן-עדן לפני משבעה חדרים, ושש נערותיה, ששת ימי המעשה, משרתות לפניו. בכניסתה לעיר – הכל הופכים פניהם כלפי הפתח ומקבלים פניה בברכה: "בואי כלה, בואי כלה, שבת המלכה!" וחסידים יוצאים לקבלת פניה אל השדה. פעם אחת גם באה בחלום לאבן-עזרא, והיא עצובה ומרת נפש ושלחה בידו מכתב לבן-זוגה ישראל, הלא היא "אגרת שבת" הידועה. כל משוררי ישראל, מר' יהודה הלוי ועד היינה, שרו לה את שיריהם וזמירותיהם.

האין היא יצירה כלילת אגדה? האין היא עצמה מקור חיים וקדושה לאומה שלמה ומעין נובע רוח הקודש למשוררים ופייטנים? ואף-על-פי-כן, מי יאמר, מי יכריע, יציר כפיה של מי היא, על ידי מי היתה למה שהיתה: על ידי ההלכה, או על ידי האגדה?

קנ"ז דפים יש במסכת שבת וק"ה במסכת עירובין, והאגדה שבהן כמוה כאין. רובם עיונים ודקדוקי הלכות בל"ט מלאכות ותולדותיהן וקביעת תחומין; במה מדליקין, במה בהמה יוצאה, כיצד משתתפין בתחומין – כמה יגיעת רוח! כמה בזבוז חריפות על כל קוץ וקוץ! וכשאני עובר בין אותם הדפים ורואה שם חבורות חבורות של תנאים ואמוראים בעבודתם, אני אומר: אכן, אמני חיים אני רואה לפני! אמני חיים בבית היוצר ועל האבניים! עבודת רוח כבירה כזאת, נמלית וענקית כאחת, עבודה לשמה ומתוך אהבה ואמונה בלי מצרים אי אפשר לה בלא רוח הקודש. כל אחד מן היחידים ההם עשה את שלו לפי צביונו ונטיית נפשו, וכולם יחד כפופים היו לרצון גבוה המושל בהם. אין זאת כי אם אידיאה נשגבה אחת, צורה אחת עליונה של שבת רחפה לפני עיני האנשים המפורדים האלה, ורוחה הוא שקבצם הנה מכל הדורות ועשאו שותפים ביצירתה ובשכלולה.

כל "מתקיף", כל "ורמינהו", כל סייג וכל גדר – אינו אלא תג ציורי חדש, פיתוח נוסף באותה הצורה, תג ופיתוח מוכרחים, מפני שבלעדיהם לא תהיה למה שצריכה להיות. ומה פרי כל העבודה הטרחנית הזאת של ההלכה? – יום שכולו אגדה.

חיים נחמן ביאליק, מתוך: הלכה ואגדה, 1917

"נוהל שבת" – עוגנים בשבת הצבאית

לקראת שבת: ביום שישי בבוקר כבר ניכרת הפחתת הפעילות. חלק מהחיילים יצאו הביתה, והיחידה מצמצמת את הסד"כ למיעוט הנדרש. גם החיילים שנשארו ביחידה בשבת יכולים לחוש את הירידה במתח וריכוז תשומת הלב לעשייה המבצעית. לעומת כלל היחידה, במקום אחד ניכר תיגבור הפעילות: במטבח. כחלק מהפחתת הפעילות בשבת והגבלתה לצרכים בטחוניים בלבד, לא נערך ביחידות הצבא בישול בשבת, וביום שישי מבושל האוכל גם עבור השבת "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת" (מסכת עבודה זרה דף ג עמוד א).

סעודת השבת והקידוש: ביחידות הצבא מתקיימות בליל שבת (יום שישי בערב) סעודות יחידתיות המעוגנות בפקודות צה"ל. את סעודת שבת פותחים ב"קידוש", בו אומרים פסוקים וברכות שקשורים לשבת קודם לשתיית מיץ ענבים (בדומה לברכת "לחיים" בסעודה). פסוקי הקידוש וברכותיו מבטאים את מהותה של השבת והקשר המיוחד שלה לעם ישראל. בקידוש מזכירים את השבת כ"זכר ליציאת מצרים" – זיכרון לעבודת הקשה שהייתה לבני ישראל במצרים, וכן "זיכרון למעשה בראשית" – לתיאור מעשה בריאת העולם שבו נפתח התנ"ך.

הבדלה: בדומה לחיים הצבאיים בהם טקסים פותחים וחותמים ארועים מיוחדים, גם המסורת היהודית עיצבה טקסים שמבחינים בין השבת לימות החול. בתחילת השבת נערך הקידוש, ובסופה נערכת "הבדלה". בעדות המזרח, נהוג לומר בהבדלה ברכת "הצליחנו", בה מבקשים הצלחה ביעדים העתידיים להתממש במהלך השבוע הקרב. בדומה לציון כניסת השבת בקידוש, ההבדלה מתחילה בפסוקים של ברכה לסימן טוב **לקראת השבוע הקרוב** וכן איחולים להצלחה במשימות הכלליות והפרטיות. לאחר מכן ממשיכה ההבדלה במספר ברכות הקשורות לחושים שונים: ברכת "בורא פרי הגפן" על טעם מיץ הענבים, "בורא מיני בשמים" על ריח עלים ריחניים, וברכת "בורא מאורי האש" על אור האש של הנר. לבסוף מברכים ברכת "המבדיל בין קודש לחול" הקשורה להבחנה בין האופי המיוחד של השבת לזה של ששת ימי החול והמעשה. **יש יחידות המציינות את יציאת השבת והחזרה לשיגרת הפעילות על ידי "הבדלה" כאירוע משותף לכלל המשרתים ביחידה.**

המשימה הצבאית בשבת- "פיקוח נפש לאומי דוחה שבת": לפי ההלכה היהודית, "פיקוח נפש דוחה שבת", והשבת נדחית הצדה **כשנדרש להציל חיים** של אנשים. הכלל שנכון לגבי הפרט, נכון בוודאי גם בנוגע לציבור ולמדינה. לכן, **פעילות מבצעית שנדרשת להגנה על המדינה, אזרחיה ותושביה, כמו גם על מתקנים צבאיים, מותרת בשבת**, גם אם היא כרוכה במעשים שבדרך כלל נחשבים כאסורים. בכך יש ביטוי לתפיסה לפיה השבת אמנם מהווה חלום, אך היא אינה הזיה שמנותקת ממציאות החיים.

המתח הזה מורגש מאוד ביחידה הצבאית: מחד יש הפחתה של רמת הפעילות, אך מאידך אין להקל בכלל במתח המבצעי. **השבת קוראת לזכור שאנו נדרשים להגן על הגבולות, ומייחלים לימים בהם ישרור שלום.**

07.0101 שבתות ומועדי ישראל בצה"ל

כללי

1. שבתות, מועדים וחגי מדינה רישמיים שייקבעו ע"י הכנסת הם ימי מנוחה מלאה בצה"ל, לכל הדרגות, במיתקניו ובמוסדותיו.
2. שבתות ומועדי ישראל פירושם - משקיעת החמה בערב שבת או החג ועד לצאת הכוכבים במוצאי השבת או במוצאי החג.
3. בימים הנ"ל יופסקו כל העבודות בצה"ל, פרט לעבודות חיוניות ביותר לביטחון המדינה, הצבא ומיתקניו, והן:
 - א. עבודות המהוות מבצע צבאי, חלק ממנו או סיוע ישיר לו.
 - ב. עבודות הדרושות בדחיפות להגנת המדינה וביטחונה, אשר הפסקתן או אי עשייתן עלולות לסכן את ביטחון המדינה ותפקידיו החיוניים של הצבא ומיתקניו או לגרום נזק למאמץ המלחמתי, לצבא או למיתקנים צבאיים.
 4. בהתאם לכך ימונו כל העבודות בצבא לשלושה סוגים כלהלן:
 - א. עבודה שהיא כה חיונית למאמץ המלחמתי, שאינה סובלת כל דיחוי, תימשך, במידת ההכרח, גם בשבתות ובמועדי ישראל.
 - ב. עבודות אשר אינן הכרחיות באותה שעה, אבל עלולות להיות דחופות באופן פתאומי. לגבי אלו תישאר תורנות הכרחית ביותר להפעלת המיידית.
 - ג. כל יתר העבודות יופסקו בשבת ובמועדי ישראל.
 5. המיון לסוגים ושינויים שיחולו מידי פעם בפעם, וכן אופן הביצוע של העבודות הדחופות, כמפורט לעיל, ייקבעו ע"י הוועדה להסדרת השבת בצבא, הפועלת ליד ראש אכ"א.

תוקף סעיף 6 מה-29 אבג' 84

 6. יש לתכנן את זמני היציאות לחופשה וכן את שעת סיום השמ"פ בערבי שבתות וחגים, כך שלכל חייל תהיה אפשרות להגיע לביתו שעתיים לפני כניסת השבת או החג, וזאת בהתחשב באמצעי התחבורה העומדים לרשות החיילים. זמני החזרה מחופשה וזמני ההתייצבות לשמ"פ יתוכננו, כך שיאפשרו לכל חייל לשהות בביתו שעה לאחר יציאת השבת או החג.
 7. כל המפקדים, המוסמכים לתת הוראות בענייני תחבורה, חייבים להתאים את פקודותיהם בענייני תחבורה בשבת וחג, לפי רוחה של הוראה זו, בהתאם למפורט לעיל.
 8. מפקדות ומשרדים צבאיים יפסיקו את עבודתם בשבתות ובמועדי ישראל ויקיימו רק תורנות הכרחית, בהתאם להוראות הקיימות, מזמן לזמן, בין כלליות ובין לגבי יחידה מסוימת או סוג יחידות.
 9. פעולות בידור ותרבות בשבתות ובמועדי ישראל ביחידות צה"ל ייערכו כך, שיימנע חילול שבת וחג. לא יתקיימו הופעות של אמנים או של להקות בידור בשבתות ומועדי ישראל ביחידות צה"ל.
 10. במקום המשמש הן כחדר אוכל והן כחדר תרבות לא יופעל בשבתות ובמועדי ישראל מקלט רדיו או טלוויזיה בשעת הארוחות.

פרק משנה 2 שבת ומועדים

34.0201 שבתות, הימים הנוראים, מועדים, חגים וימי צום בצה"ל

תוקף סעיפים 1 עד 40 מה- 29 בדצמבר 2005

פרק א - כללי

1. הוראות בדבר פעילות הצבא בשבתות, בימים הנוראים, במועדי ישראל ובחגי ישראל, מפורטות בהפ"ע 3.0903 ופקודה זו באה להשלים את האמור בה.
- תוקף סעיף 1א רבתי מה- 12 במארס 2007
- א.1 הוראות בדבר זכויותיהם של חיילים בני העדות הלא-יהודיות מפורטות בפ"מ 34.0310.
2. באחריות הרב הצבאי היחידתי, ובהיעדרו - סגל הדת, לפרסם את מועדי השבתות, המועדים, הימים הנוראים, החגים וימי הצום, את שעות כניסתם ויציאתם, את זמני התפילות ומשכיהן (כמפורט בפ"מ 34.0301) ואת זמני הטקסים הנערכים על-פי פקודה זו, בפקודות השגרה של היחידה, אשר יובאו לידיעת חיילי היחידה באחריות מפקדיהם.
3. יש לשחרר את החיילים מפעילות, לפחות שעה לפני כניסת השבת, המועד והימים הנוראים, כך שיוכלו להשלים את כל הכנותיהם לימים אלו בטרם כניסתם.
4. הוראות בדבר הופעה ולבוש בהתאם לדיני ישראל ולמסורת ישראל מעוגנות בפ"מ 33.0501 ובהק"א 33-05-01.

פרק ב - שבתות

5. שבת מתחילה בכל יום שישי לפני שקיעת החמה ומסתיימת ביום שבת עם צאת הכוכבים.
6. בכל יחידות צה"ל ובמתקניו בהם מתקיימות ארוחות סדירות ייערכו בליל שבת סעודות חגיגיות לכל חיילי היחידה, לפי מסורת ישראל.

פרק ג - מעליות שבת

7. בפרק זה: "מנגנון פיקוד שבת" - כהגדרתו בחוק התקנת מעליות שבת בבניינים ציבוריים ובבנייני מגורים (הוראות ותיקוני חקיקה), התשס"א-2001.
8. בכל בניין, אשר הקמתו החלה לאחר יום 29 בדצמבר 2005, שבו מותקנת יותר ממעלית אחת יותקן באחת המעליות מנגנון פיקוד שבת.
9. בכל בניין שבו מותקנת יותר ממעלית אחת ובאחת המעליות מותקן מנגנון פיקוד שבת, תופעל המעלית כמעלית שבת בכל הקומות בשבתות, בימים הנוראים ובמועדי ישראל, למעט ימי חול המועד, מחצי שעה לפני כניסתם עד לחצי שעה לאחר יציאתם. באחריות מפקד הבניין או המתקן הצבאי לאפשר לכל חייל החפץ בכך את השימוש במעלית, אשר הופעלה כמעלית שבת.

פרק ח - חריגים

תוקף סעיף 37א רבתי מה- 29 במאי 2006

37א. בפרק זה: "פעילות מבצעית" - פעילות לחימה, מארבים ופשיטות, לרבות סיוע ליחידות המבצעות פעילות זו.

10. על אף האמור בסעיפים 6, 8, 10, 12 ו- 22 לעיל, במחנות ובמתקנים רבי-יחידות, כהגדרתם בפ"מ 9.0103, ניתן לערוך סעודה או סדר פסח אחד לכל היחידות השוכנות במחנה ובמתקן - הכול בתנאי שלכל חיילי היחידות השוכנות במחנה או במתקן יש אפשרות להגיע לסעודה או לסדר הפסח באופן סביר ובמועדים שנקבעו לקיומם. במחנה או במתקן שבו קיימת יחידה המרוחקת ממקום קיום הסעודה או סדר הפסח יש לקיים סעודה או סדר הפסח גם ביחידה זו, בהתאם לאמור בסעיפים 6, 8, 10, 12 ו- 22 לעיל.

11. קצין בדרגת אל"ם ומעלה מוסמך לאשר ביחידות הכפופות לו חריגה מהוראות פקודה זו כמפורט להלן:

א. לא לאפשר לחיילים להשתחרר מפעילות לפני כניסת השבת, המועד או הימים הנוראים, בהתאם לאמור בסעיף 3 לעיל;

ב. לא לקיים סעודה חגיגית או לא לאפשר לחייל להשתתף בסעודה חגיגית, בהתאם לאמור בסעיפים 6, 8 ו- 12 לעיל;

ג. לא להקים סוכה, בהתאם לאמור בסעיף 14 לעיל;

ד. לא לאפשר לחיילים לאכול בסוכה, בהתאם לאמור בסעיף 15 לעיל;

ה. לא לאפשר לחייל להשתתף בסדר פסח, בהתאם לאמור בסעיף 22 לעיל;

ו. לא לקיים טקס הדלקת נרות או לא לאפשר לחייל החפץ בכך להשתתף בטקס זה, בהתאם לאמור בסעיף 25 לעיל;

ז. לא להפעיל מעלית כמעלית שבת, בהתאם לאמור בסעיף 37 לעיל - לתקופה שלא תעלה על 96 שעות.

12. קצין בדרגת אלוף ומעלה מוסמך לאשר ביחידות הכפופות לו חריגה מהוראות פקודה זו כמפורט להלן:

א. לא לקיים סעודה מפסקת, בהתאם לאמור בסעיפים 10 ו- 33 לעיל;

ב. לא לקיים סדר פסח, בהתאם לאמור בסעיף 22 לעיל;

ג. לא לשחרר מפעילות חייל שצם בימי הצום, בהתאם לאמור בסעיף 28 לעיל.

תוקף סעיף 41 מה- 29 במאי 2006

13. לא יעשה קצין שימוש בסמכויותיו לפי סעיף 39 לעיל אלא כשהדבר דרוש עקב פעילות מבצעית, ולאחר שהתייעץ עם הרב הצבאי הפיקודי, הזרועי או האגפי הרלוונטי. כן, לא יעשה קצין שימוש בסמכויותיו לפי סעיף 40 לעיל, אלא כשהדבר דרוש עקב פעילות מבצעית ולאחר שהתייעץ עם הרב הצבאי הראשי.

מדיניות "שבת חינוך בצה"ל" לחיילי חובה

1. כללי:

- א. מזה שנים רבות מהווה "שבת החינוך" כלי חינוכי משמעותי בידי המפקדים.
- ב. לאחרונה חידד הרמטכ"ל מספר עקרונות לפעולה החינוכית בכלל ולפעולה החינוכית בתחום הזהות והתודעה היהודית בפרט:
 - המפקד יוביל את הפעילות החינוכית.
 - התוכן יהיה ממלכתי, בקונצנזוס, מלכד ומאחד.
 - התוכן יתמוך את השירות/המשימה הצבאית.
- ג. בנוסף, במסגרת "צמצום מיקור החוץ בחינוך", הוגדרו מספר עקרונות מובילים:
 - ככלל, חינוך חיילי החובה יבוצע על ידי המפקדים בסיוע גורמים צבאיים בלבד.
 - החל מדרג הפיקוד הזוטר והצוערים יתאפשר שילוב גורמי חוץ בפעילות החינוכית שיורחב ככל שהדרג עולה.
 - שילוב גורמי החוץ יבוצע במודלים מאושרים מראש.
 - המפקד יוביל גם בפעילות בה משולבים גומי חוץ.
- ד. לאור כל הנ"ל בוצעה עבודת מטה בהובלת ענף זהות ותודעה יהודית ובשילוב מטה מקה"ר ורבצ"ר למיקוד "שבת החינוך" והתאמתה לעקרונות לעיל.
- ה. מסמך זה משלים למסמך המדיניות לשבת החינוך בצה"ל וייכנס לתוקף החל מה-1 באוגוסט 2018.

2. מטרות:

מטרת המסמך הינה להגדיר את המדיניות לפעולות "שבת החינוך בצה"ל" לחיילי החובה

המתבצעות ביחידה.1

המסמך מתייחס לשבתות המבוצעות ביחידה הצבאית (בסיסי צה"ל).

3. פירוט:

- א. מטרת שבת החינוך: חיזוק המאחד והמלכד והעצמת תחושת השייכות, המחויבות והשליחות לצבא ההגנה לישראל במדינה יהודית ודמוקרטית.
- ב. כללי: שבת החינוך אינה שבת נופש, אלא פעולה חינוכית משמעותית הדורשת מהמשתתפים, מפקדים ופקודים, עבודה חינוכית-פנימית משמעותית.

ג. עקרונות שבת החינוך:

¹ לשבתות חינוך למפקדים מחוץ ליחידה הופץ מסמך נפרד

ד. מפקד מוביל:

- המפקד יוביל את השבת בפועל ויעביר יחידות תוכן בהתאם לתוכן הנבחר.
- שבת החינוך תובל על ידי מפקד בדרגת סרן לפחות.

ה. מדיניות התוכן:

- לכל שבת חינוך יוגדר ערך מוביל: **שליחות, רעות או דבקות במשימה וחתימה לניצחון.**
- שבת החינוך תורכב מ"שלם חינוכי" הכולל: דגש מפקד, זהות ותודעה יהודית, ידיעת הארץ, ציונות ומורשת המדינה ומורשת קרב.
- שבת החינוך תבוצע **על ידי סגל היחידה בלבד, הפעלת מרצים ומדריכים במילואים או אזרחים במהלך שבת החינוך תבוצע בהתאם להגדרות עמ"ט מכונים ומרצים.**
- נכון לכתיבת מסמך זה **לא מאושרת הפעלת אזרחים או אנשי מילואים לאוכלוסיית החובה למעט לוחמי עבר בנושאי מור"ק** (רלוונטי לפעילות שבת חינוך), וכן עדות ניצולי שואה ונושאי בחירה בחיים שאינם רלוונטיים לשבת החינוך.
- **יתקיימו 5 יחידות תוכן לפחות במהלך שבת החינוך:**
- **לפחות 2 יחידות תוכן יובלו על ידי מפקדים** בהתאם למערכי שיעור שיפותחו על ידי ענף זהות ותודעה יהודית.

❖ ניתן לבצע סיורי ידיעת הארץ ליום שישי באמצעות **יחידות ההסברה הגיאוגרפיות.**

❖ ניתן להזמין הרכבים המאושרים ע"י ענף תרבות לשבת חינוך לחיילים בחובה לבסיס למופע

"לקראת שבת" יחידתי.

- ענף זהות ותודעה יהודית יפיק מערכים וכלי הסברה לטובת ביצוע שבת חינוך ביחידה. **סגלי היחידות רשאים לפתח מערכים** לשבת חינוך בהתאם לעקרונות התוכן שפורטו לעיל, המערכים יועברו לאישור ענף זהות ותודעה יהודית.
- סגל החינוך היחידתי יוודא כי השבת תבוצע בהתאם לתוכן שאושר ויתדרך באופן פרטני את הגורמים הלוקחים חלק בהעברת תכני שבת החינוך ביחידה.
- "שבת החינוך" תכלול מרכיבים הקשורים למעגל השבת כדוגמת קידוש, סעודה חגיגית וכד' כמקובל בבסיסי צה"ל ותאפשר לחיילים/ות המקיימים אורח חיים דתי לקיים את השבת **בהתאם**

לפקודות צה"ל.

• מדיניות ארגון:

- האחריות הבטיחותית, הביטחונית והפיקודית לכל אורך הפעילות הנה של מפקד היחידה המוביל את השבת.
- שבת החינוך הינה אירוע צבאי ותבוצע בהתאם לפקודות הצבא תוך דגש במרחב הציבורי על פקודות השבת, הכשרות ועל נראות וייצוגיות. (לרשימת הפקודות הרלוונטיות ראה נספח ג').
- מימון שבת החינוך לדרג חיילי החובה באחריות היחידה.
- במהלך הפעילויות ובמהלך הארוחות בשישי ובשבת ינועו המשתתפים במדי א'.
- נוכחות נציגות של סגל החינוך היחידתי בשבת הינה חובה, נוכחות נציגות של סגל הרבנות היחידתי הינה רשות.
- לו"ז השבת הסופי יאושר על ידי מפקד בדרג סא"ל לפחות, לאחר אישורו על ידי סגל החינוך וסגל הרבנות היחידתי.

• חריגים:

- שבת חינוך רגילה (באמצעות גוף אזרחי) - שבתות הכנות סגל לבסיסי טירוני לוחמים יבוצעו מדרג המ"כ ומעלה.
- שבת חינוך בביצוע צבאי ובמתקני אירוח מחוץ ליחידה:
 - ❖ יאושר לדרג פיקוד זוטרי בלבד.
 - ❖ מקומות האירוח יוזמנו ויתואמו על ידי היחידה ובמימונה, באמצעות התקשרות צה"לית מאושרת בלבד, כדוגמת מאגד ההלנות הצה"לי.
 - ❖ תינתן עדיפות לאירוח במתקני אל"ח (בתי חייל, כפרי הנופש באולגה ואשקלון) ורק בהינתן שאינם פנויים יבוצע אירוח באכסניות בלבד. לא מאושר אירוח בבתי מלון לשבתות אלו.
 - ❖ כחלק מנוהל התיאום, סגל הרבנות היחידתי יוודא את קיום פקודות הכשרות והשבת במקום האירוח המתוכנן.
 - ❖ במטרה לחזק את הלכידות היחידתית, מקומות האירוח יאפשרו, ככל שניתן, חוויה יחידתית למשתתפים בזמני הארוחות ולכלל הפחות בארוחת ערב שבת (שישי בערב).

